

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشگاه فنی و حرفه ای کشور

تکنولوژی گیاه پزشکی-کاردانی

صفحه	سرفصل دروس	صفحه	سرفصل دروس
۵۲	گیاه پزشکی محصولات انباری و خانگی	۱۸	محارف اسلامی
۵۴	تجهیزات در گیاه پزشکی	۱۹	اخلاق و تربیت اسلامی
۵۹	گیاه پزشکی گیاهان زراعی	۲۰	ادبیات فارسی
۶۱	گیاه پزشکی گیاهان باغی	۲۱	زبان فارسی
۶۳	گیاه پزشکی سبزی و صیفی	۲۲	تربیت بدنی
۶۷	گیاه پزشکی درختان غیر مثمر و زینتی	۲۳	ریاضی عمومی
۶۹	تکنولوژی پرورش و کاربرد آفت کش‌های بیو لوژیک	۲۴	آمار و احتمال
۷۰	کار آموزی	۲۵	شیمی عمومی
		۲۶	آزمایشگاه شیمی عمومی
		۲۷	کاربرد کامپیوتر در گیاه پزشکی
		۲۸	اکولوژی
		۲۹	ترویج و آموزش کشاورزی
		۳۱	گیاه شناسی
		۳۲	مشهده شناسی
		۳۴	عوامل بیماریزای گیاهی
		۳۶	سم شناسی
		۴۰	(وشاهی مبارزه با آفات و عوامل بیماریزای گیاهی)
		۴۳	علفهای هرز
		۴۵	کنترل و (وشاهی مبارزه با علفهای هرز)
		۴۸	جانوران زیان آور در کشاورزی

((P))

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورایعالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کاردانی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امور زراعی و بااغی

گرایش تکنولوژی گیاه پردازشکی

گروه علمی - کاربردی

مصوب سیصد و سی و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

موافق ۱۷/۱/۷۶

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارданی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امورزراعی و بااغی

گرایش تکنولوژی گیاه پزشکی

کمیته تخصصی :

گرایش : تکنولوژی گیاه پزشکی

کد رشته :

گروه : علمی - کاربردی

رشته : امورزراعی و بااغی

دوره : کاردانی ناپیوسته

شورای عالی برنامه ریزی در سیصد و سی و هفتادمین جلسه مورخ ۱۷/۱/۷۶ براساس طرح دوره کاردانی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امورزراعی و بااغی گرایش تکنولوژی گیاه پزشکی که توسط گروه علمی - کاربردی تهیه شده و به تایید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرمند دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کاردانی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امورزراعی و بااغی گرایش تکنولوژی گیاه پزشکی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجراء است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیرنظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره می شوند.

ب: مؤسستی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی می باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) از تاریخ ۱۷/۱/۷۶ کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات آموزشی در زمینه کاردانی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امورزراعی و بااغی گرایش تکنولوژی گیاه پزشکی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوب می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجراء نمایند.

ماده ۳) مشخصات کلی و برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کاردانی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امورزراعی و بااغی گرایش تکنولوژی گیاه پزشکی در سه فصل جهت اجراء به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ابلاغ می شود.

رأی صادره سیصد و سی و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۶/۱/۱۷
در خصوص برنامه آموزشی کارданی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امور زراعی و بااغی
گرایش تکنولوژی گیاه‌پزشکی

برنامه آموزشی دوره کاردانی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امور زراعی و بااغی
گرایش تکنولوژی گیاه‌پزشکی که از طرف گروه علمی - کاربردی پیشنهاد شده بود
با اکثریت آراء به تصویب رسید.

رأی صادره سیصد و سی و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۶/۱/۱۷
در مورد برنامه آموزشی کاردانی ناپیوسته علمی - کاربردی رشته امور
زراعی و بااغی گرایش تکنولوژی گیاه‌پزشکی صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

_____

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است.

دکتر مهدی اخلاقی

_____
رئیس گروه علمی - کاربردی

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی جهت اجرا ابلاغ
می‌شود.

دکتر سید محمد کاظم نائینی

_____

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

«فصل اول»

مشخصات کلی برنامه

بسمه تعالیٰ

به مسطور تأمین نیروی انسانی ماهر در سطح کارданی علمی - کاربردی گیاه‌پزشکی کمکت کننده تواند در افزایش عملکرد تولیدات کشاورزی نقش مؤثر داشته باشد. تربیت کاردان‌های با مهارت علمی مطلوب ، در این رشته مهم ، ضرورت کامل دارد.

تعربه نشان داده که تحصیلات دانشگاهی به شکل متعارف و رایج آن . به ویژه در مقطع کاردانی کشاورزی در بر کردن فاصله عمیق موجود بین کارشناسان و نیروی احرابی غیرماهر و مآل در رفع نیازهای واقعی در امور اجرائی ، تحقیقاتی و آموزشی موفق نبوده است و در نتیجه فاصله بوجود آمده بین سطوح تخصصی و کارگران ساده بخش کشاورزی . روز به روز عمیق‌تر شده و مسائل و معضلات اساسی به وجود آورده است ، این فاصله می‌بایست با دقت و سرعت ، با تربیت کاردان‌های کشاورزی تکمیل گردد. تا فقدان این حلقه ارتباطی مهم آنکه پیشرفت کشاورزی کشور را بیش از این مختل نسازد، در واقع ، عدم توجه کافی به تربیت و تأمین کاردان در تعاملی زمینه‌ها و از جمله در بخش کشاورزی ، از علل اساسی و ریشه‌ای ، کندی پیشرفت یا توقف کارها و بعضاً عدم توفیق کامل برنامه‌های کلان بوده و از این راه خسران و زیان فراوان متوجه کشور و توسعه ملی شده است. به همین ترتیب و در مقیاس محدود‌تر ، کمبود کاردان در رشته مهم گیاه‌پزشکی نیز موجب بروز مشکلات عدیده در مبارزه با آفات و بیماریها. افزایش خسارت‌ها و تقلیل محصول و افت عملکرد گردیده است.

در توجیه اهمیت تربیت کاردان گیاه‌پزشکی و حیاتی بودن این رشته ، توضیح این مطلب ضرورت دارد که برخلاف دیگر رشته‌های کشاورزی نظیر زراعت، آب و خاک ، باغبانی و غیره ، زارع و باغدار با تکیه نبر تجربیات و سنت‌های دیرپایی چند هزار ساله موروثی ، معمولاً دارای حد مناسب و معقولی از تجربه می‌باشند. در حالی که گیاه‌پزشکی رشته‌ای کاملاً جدید و با سابقه‌ای اندک است، از این‌رو کشاورزان در ارتباط با این رشته نو و فاقد سنت‌ها و تجربیات دیرینه ، معمولاً دارای کمترین آکاهی و بیشترین معضلات هستند و درست در همین زمینه است که کاردان گیاه‌پزشکی می‌تواند پل ارتباطی نیرومند و بسیار پرثمری بین متخصصان و کشاورزان باشد و با انتقال اطلاعات از بالاترین سطوح تحقیقاتی و اجرائی به سطح مزارع و باغات خدمات ارزشمندی به کشاورزی و کشاورزان کشور انجام دهد. نکته مهم و

قابل توجه، نقش حیاتی کارдан گیاه‌پزشکی در زمینه حفظ تولیدات کشاورزی است. عوامل زنده‌ای که سبب کاهش کمی و کیفی محصولات کشاورزی می‌شوند (آفات، بیماریها و علوفهای هرز) به تبع تغییرات محیطی و عوامل غیرزنده پیرامون آنها و نیز ویژگیهای فردی و جمعی موجود زنده، بطور دائم و مستمر در حال ذکرگونی و تغییر بوده و راههای مقابله با آنها نیز مرتباً در حال تغییر، تحول و تکامل است و ضرورت ایجاد می‌نماید که راهها و روش‌های جدیدی که متناسب با تغییرات و تحولات عوامل زنده مورد نظر، به طور مستمر جستجو و تحقیق شده و برای اجرا ارائه می‌شوند، به سرعت در سطح مزارع و باغات پیاده شوند و درست در اینجاست که کاردان گیاه‌پزشکی می‌تواند به عنوان بازوی اجرائی محققان و متخصصان در مقاطع مختلف، در انتقال اطلاعات و راه و روش‌های جدید، نقش ارزش‌های ایفا کند و با فعالیت در سطح بخش‌ها و روستاهای هماهنگی لازم و کافی بین تحقیقات و اجرا بوجود آورد.

هدف :

تربیت تکنسین (کاردان) علمی، کاربردی (تکنولوژیست گیاه‌پزشکی) برای رفع نیازهای بخش کشاورزی اعم از دولتی یا بخش خصوصی در رشته گیاه‌پزشکی است، بطوریکه اطلاعات کافی و قابلیت‌های لازم در سطح کاردان و بیژه گیاه‌پزشکی را دارا بوده و قادر باشد ارتباط صحیح و اصولی بین سطوح کارگری ماهر و کارشناسی گیاه‌پزشکی برقرار کند و منشاء خدمات ضروری در دستگاهها و مؤسساتی که با امور گیاه‌پزشکی سروکار دارند، باشد.

اهمیت و ضرورت دوره :

اهمیت تربیت کاردان گیاه‌پزشکی و حیاتی بودن این رشته تحصیلی این ضرورت را ایجاد می‌نماید که بر خلاف رشته‌های نظریه‌زراحت و باغبانی و آب و خاک که زارعین و باغداران تکیه بر تجربیات و سنت‌های دیرینای چند هزارساله موروثی دارند لکن رشته گیاه‌پزشکی رشته‌ای کاملاً نو و با سابقه اندک است و در نتیجه کشاورزان در ارتباط با این رشته فاقد تجربیات دیرینه می‌باشند و از طرف دیگر حفظ نباتات و دفع آفات و امراض نباتی مستلزم شناخت کافی از آفات و بیماریها بالمال کاربرد سه‌موم مربوطه است از این رو باید به نقش و اهمیت کاردان گیاه‌پزشکی بیش از پیش

اهمیت داده شود تا بتوان ضایعات تولیدات کشاورزی را که در کشور ما رقم بسیار بالائی را نشان می‌دهد مهار نمود و به حداقل تولید در واحد سطح دست یافته.

زمینه‌های شغلی فارغ‌التحصیلان :

- سازمان حفظ نباتات
- مؤسسات دفع آفات بخش خصوص
- واحدهای کشت و صنعت
- واحدهای تحقیقات گیاه‌پرleshکن
- ایستگاههای پیش آگاهی و واحدهای خدمات کشاورزی و شبکه‌های مراقبت گیاه‌پرleshکن با غها و مزارع
- کارخانجات تهیه سموم و فرمولاسیون سموم شیمیایی، بیوفابریک و غیره
- تعاونیهای تولید و اتحادیه‌های تعاوی کشاورزی .
- شهرداریها (فضای سبز- بهداشت محیط شهری)
- سیلوها و انبارهای بزرگ
- شرکت‌های صادراتی مواد غذایی

نقش و توانائیهای فارغ‌التحصیلان :

- اخذ اطلاعات فنی از کارشناسان و انتقال آن به کشاورزان و باغداران .
- شناخت مسیر گردش کار با توجه به امکانات بالقوه منطقه زیرنظر کارشناس .
- اجرای برنامه‌های لازم برای کنترل آفات و عوامل بیماریزا و علفهای هرز .
- پیش آگاهی و تشخیص به موقع زمان مبارزه با آفات و عوامل بیماریزا نباتی شناخته شده منطقه و اقدام برای کنترل آنها، با مشارکت کشاورزان و باغداران .

- انجام عملیات احرانی در شبکه‌های مراقبت باغات و مزارع
- کمک به اجرای عملیات مربوط به جمع‌آوری فون و ظلور منطقه و گروهندی آفات و بیماریها و علوفهای هرز.
- پیش‌سینی‌های لازم هبتو نگهداری وسائل فنی و وسائل مبارزه با آفات گیاهی.
- اجرای عملیات لازم برای مبارزه با آفات و بیماریها گیاهی قبل و بعد از کاشت.
- افزایش و کسب توانایی‌های علمی و مهارتی در شناخت آفات و بیماریها و علوفهای هرز مهم مخصوصاً استراتژیک منطقه.
- بالابردن سطح دانش و کارانی کاردانهای (تکنسینهای) دست‌اندرکار در محدوده وظائف شغلی.
- استفاده بینه و بینه‌وری حداقل از امکانات مبارزه بیولوژیک و مآل حفظ محیط زیست کشور.
- انتقال آخرين یافته‌های تحقیقاتی و تکنولوژیک در زمینه گیاه‌بزشکی به سطح باغات و مزارع به منظور دستیابی به حداقل تولید در واحد سطح.

طول دوره و شکل نظام :

دوره کاردان گیاه‌بزشکی بر اساس مصوبات شورایعالی برنامه‌ریزی و زادت فرهنگ و آموزش عالی به صورت کاردانی نایپوسته (۲ سال) می‌باشد.

نظام آموزشی‌های کاردانی (تکنسینی) علمی - کاربردی تحت عنوان کاردان گیاه‌بزشکی شامل هفتاد واحد دانشگاهی می‌باشد که هر واحد نظری ۱۲ ساعت و هر واحد عملی دو تا چهار برابر واحد نظری و هر واحد کارآموزی ۱۲۰ ساعت می‌باشد.

دروس کمبود :

افراد پذیرفته شده در دوره ، در صورتیکه دیپلم غیرکشاورزی داشته باشند بنایه تشخیص شورای آموزشی موسسه مجری ملزم به گذراندن حداقل ۹ واحد دروس جبرانی به شرح ذیل خواهندبود .

- زراعت عمومی	۱ واحد نظری	۱ یک واحد عملی
- باغبانی عمومی	۲ واحد نظری	۱ یک واحد عملی
- خاکشناسی عمومی	۲ واحد نظری	۱ یک واحد عملی
- ماشینهای کشاورزی	۲ واحد نظری	۱ یک واحد عملی
- کارآموزی	۲ واحد عملی	

شرایط و ضوابط ورود به دوره :

الف) شرایط عمومی :

- ۱- اعتقاد به نظام جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی
- ۲- عدم احراز فساد اخلاقی
- ۳- برخورداری از سلامت تن و روان
- ۴- نداشتن منع قانونی از نظر خدمت نظام وظیفه

ب) شرایط اختصاصی :

۱- داشتن دیپلم کامل (متوسطه نظام قدیم و جدید) در رشته‌های ریاضی و فیزیک علوم تجربی با گذراندن دروس
جیرانی

۲- داشتن دیپلم دوره سه ساله نظام جدید آموزش متوسطه در رشته امور زراعی و باغی یا دیپلم کامل متوسطه نظام
قدیم در رشته‌های کشاورزی

۳- پذیرفته شدن در آزمون ورودی

۴- مصاحبه

تبصره :

پذیرفته شدگان با مدرک تحصیلی غیرکشاورزی ۱۵ واحد درسی مصوب نظام جدید آموزش متوسطه رشته امور
زراعی و باغی را به شرح زیر خواهند گذارند:

- اصول زراعت و باغبانی ۲ واحد

- زیست شناسی ۲ واحد

- تولید محصولات زراعی ۳ واحد

- تولید محصولات باغی ۳ واحد

- حفظ نباتات ۲ واحد

- کامپیوتر ۳ واحد

جمعاً ۱۵ واحد

تعیین واحدهای دروس جیرانی برای فارغ‌التحصیلان نظام جدید آموزش متوسطه رشته‌های ماشینهای
کشاورزی و صنایع غذائی و ... به تشخیص کمیته اصلی دستگاه ذیربیط انجام خواهد گرفت.

واحدهای جیرانی براساس سرفصل مصوب نظام جدید آموزش متوسطه شاخه فنی و حرفة‌ای - گروه
کشاورزی - رشته امور زراعی و باغی می‌باشد.

«فصل دوم»

❖ برنامه درسی دوره کاردانی علمی - کاربردی ❖

گیاه‌پزشکی

۱۱ واحد	- دروس عمومی
۱۵ واحد	- دروس پایه
۲۷ واحد	- دروس اصلی
۱۷ واحد	- دروس تخصصی
۷۰ واحد	جمع :

جدول دروس عمومی

ملاحظات	ساعت در ترم			تعداد واحد			نام درس	شماره درس
	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		
	۳۴	-	۳۴	۲	-	۲	معارف اسلامی	۰۱
	۳۴	-	۳۴	۲	-	۲	اخلاق و تربیت اسلامی	۰۲
	۵۱	-	۵۱	۳	-	۳	ادبیات فارسی	۰۳
	۵۱	-	۵۱	۳	-	۳	زبان خارجی	۰۴
	۳۴	۳۴	-	۱	۱	-	تربیت بدنی	۰۵
	۲۰۴	۳۴	۱۷۰	۱۱	۱	۱۰	جمع	

جدول دروس پایه

پیش نیاز	ساعت در ترم			تعداد واحد			نام درس	شماره درس
	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		
دروس پیش نیاز دانشگاهی	۵۱	-	۵۱	۳	-	۳	ریاضیات عمومی	۰۶
(۰۶)	۲۴	-	۲۴	۲	-	۲	آمار و احتمال	۰۷
-	۲۴	-	۲۴	۲	-	۲	نسبی عمومی	۰۸
(۰۸)	۲۴	۲۴	-	۱	۱	-	آزمایشگاه شیمی عمومی	۰۹
(۰۷) و (۰۶)	۵۱	۲۴	۱۷	۲	۱	۱	کاربرد کامپیوتر در گیاه‌بیوشکی	۱۰
-	۲۴	-	۲۴	۲	-	۲	اکلورزی	۱۱
-	۶۸	۲۴	۴۴	۳	۱	۲	ترویج و آموزش کشاورزی	۱۲
	۲۰۶	۱۰۲	۲۰۴	۱۵	۲	۱۲	جمع	

جدول دروس اصلي

پیش‌نیاز	ساعت در ترم			تعداد واحد			نام درس	شماره درس
	جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی		
-	۵۱	۳۴	۱۷	۲	۱	۱	جیاه‌شناسی	۱۳
حفظ ساختات نظام جدید متوسطه	۶۸	۳۴	۳۴	۳	۱	۲	حشره‌شناسی	۱۴
حفظ بیانات نظام جدید متوسطه	۶۸	۳۴	۳۴	۳	۱	۲	عوامل بیماری‌زای گیاهی	۱۵
(۰۸)	۶۸	۳۴	۳۴	۳	۱	۲	سم شناسی	۱۶
۱۴-۱۵-۱۶	۸۵	۵۱	۳۴	۳	۱	۲	روشهای مبارزه با آفات و عوامل بیماری‌زای گیاهی	۱۷
۱۳	۶۸	۵۱	۱۷	۲	۱	۱	علفهای هرز	۱۸
۱۶-۱۳	۶۸	۵۱	۱۷	۲	۱	۱	کشت و روشهای مبارزه با علفهای هرز	۱۹
۱۶-۰۸	۶۸	۳۴	۳۴	۳	۱	۲	جانوران زیان‌آور در کشاورزی	۲۰
۱۷-۱۶	۶۸	۳۴	۳۴	۳	۱	۲	گیاه‌پردازی محصولات ابزاری و حاinger	۲۱
ماتیبهای کشاورزی رشته امور زراعی و باقی نظام جدید متوسطه	۶۸	۳۴	۳۴	۳	۱	۲	تجهیزات در گیاه‌پردازی	۲۲

جدول دروس تخصصی

پیش نیاز	ساعت در ترم			تعداد واحد			نام درس	شماره درس
	جمع	نظری	عملی	جمع	نظری	عملی		
۱۴-۱۵-۱۶-۱۸	۸۰	۵۱	۳۴	۲	۱	۲	گیاه‌پزشکی گیاهان زراعی	۲۳
۱۴-۱۵-۱۶-۱۸	۸۰	۵۱	۳۴	۲	۱	۲	گیاه‌پزشکی گیاهان باغی	۲۴
۱۴-۱۵-۱۶-۱۱	۸۰	۵۱	۳۴	۲	۱	۲	گیاه‌پزشکی سبزی و صیفی	۲۵
۱۴-۱۵-۱۶-۱۸	۸۰	۵۱	۳۴	۲	۱	۲	گیاه‌پزشکی درختان غیرمشعر و زینتی	۲۶
۱۱-۱۷	۸۰	۵۱	۳۴	۲	۱	۲	تکنولوژی پرورش و کاربرد آفت‌کنندهای بیولوژیک	۲۷
	۲۲۰	۲۴۰	-	۲	۲	-	کارآموزی	۲۸
	۶۶۵	۴۹۵	۱۷۰	۱۷	۷	۱۰	جمع	

جدول مقایسه درصد ساعت دروس عمومی، پایه، اصلی و تخصصی در دوره کاردانی گیاه‌پزشکی

درصد استاندارد	درصد دروس	ساعت			تعداد واحد	واحد - ساعت نوع درس
		جمع	عملی	نظری		
۲۵-۳۰	۲۷/۴۹	۲۰۴	۳۴	۱۷۰	۱۱	عمومی
		۳۰۶	۱۰۲	۲۰۴	۱۵	پایه
۳۵-۴۵	۳۶/۶۶	۶۸۰	۳۹۱	۲۸۹	۲۷	اصلی
۴۰-۴۰	۳۵/۸۴	۶۶۵	۴۹۵	۱۷۰	۱۷	تخصصی
	۱۰۰/۰۰	۱۸۵۵	۱۰۲۲	۸۳۳	۷۰	جمع

جدول مقایسه درصد ساعت دروس نظری و عملی در دوره کاردانی گیاه‌پزشکی

درصد استاندارد	درصد دروس	ساعت	عنوان درس
۴۵-۶۰	۴۵	۸۳۳	نظری
۴۰-۵۵	۵۵	۱۰۲۲	عملی
۱۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۸۵۵	جمع

«فصل سوم»

❖ سرفصل دروس دوره کارданی علمی - کاربردی ❖

گیاه‌پزشکی

عنوان درس : معارف اسلامی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش‌نیاز : ندارد

سرفصل :

نظری

مقدمه :

نیاز انسان به مکتب یا انگیزه‌های گرایش دینی با اشاره به ضرورت تفکر در خداشناسی و مسائل دینی

راههای خداشناسی :

- یکی از دو برهان : « حرکت جوهری »

- نظم و هدفداری جهان

- فطرت و عرفان

تعیین مسئله توحید :

- یکتایی، علم، قدرت، حکمت، عدل، خالقیت و حاکمیت خداوند

- بی نیازی خداوند

- توحید ذاتی، صفاتی، افعالی

- فاعلیت خداوند

آثار توحید :

- تأثیر توحید در ساختن فرد

- تأثیر توحید در ساختن جامعه

- توحید در دعوت انبیاء

انکار و شرک و علل آنها:

- علل انکار

- علل شرک

- شباهات منکرین خدا و پاسخ آنها

- شباهات در مورد عدالت خدا و پاسخ آنها

- شباهات جبریون و پاسخ آنها (همراه با تبیین معنای جبر و اختیار، ذکر طرفداران هر یک از این دو عقیده و معنای امر بین الامرین ...)

منابع :

- کتاب معارف اسلامی چاپ سازمان سمت

جمع ساعت نظری - ۳۴ ساعت

عنوان درس: اخلاق و تربیت اسلامی
تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پشنیاز: ندارد

سرفصل:
نظری:

بخش اول: تربیت اسلامی

- انسان به عنوان فرد و جمیع در تربیت اسلامی
- تقوی یک هدف اساسی تربیتی
- تعلیم حکمت
- پرورش روح عدالتخواهی
- تکامل انسان به عنوان یک هدف تربیتی
  - پرورش نیروی تفکر
  - پرورش روح اجتماعی
  - تلفیق علم و عمل
  - روش‌های تربیتی اسلام
  - امر به معروف و نهی از منکر

بخش دوم: اخلاق اسلامی

- تعریف علم اخلاق
- مبانی اخلاق در اسلام
- نیت در رفتار اخلاقی
- آزادی اراده در انسان
- فضائل اخلاقی در اسلام
- رذائل اخلاقی در اسلام

منابع:

- ۱- اخلاق اسلامی نوشته محمدعلی سادات از انتشارات سمت
- ۲- تعلیم و تربیت اسلامی نوشته دکتر علی شریعتمداری

عنوان درس : ادبیات فارسی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : ۳ واحد نظری

پیش نیاز : ندارد

هدف :

تکمیل آموزش زبان فارسی دوره دبیرستان در حدی که دانشجوی کارشناسی یا فارغ‌التحصیلان دوره کاردانی بتوانند کتب فارسی مورد نیاز این سطح را بی‌غلط بخوانند و مطالب مورد نیاز در این سطح را بی‌غلط بنویسد.

سرفصل : (درباره نویسنده و ارزش و نقش نویسنده در جامعه)

نظری :

برای نویسنده چه باید کرد

مشخصات یک نوشه خوب

مشخصات یک نویسنده خوب

بنکته هایی در رسم الخط (شیوه املای) فارسی

نشانه گذاری

یادداشت، برداشت در ضمن مطالعه

گزارش نویسی (موضوع گزارش، دریافت کننده گزارش، هدف از تهیه گزارش ...)

خلاصه نویسی (شیوه های تلخیص) شیوه تحقیق

الف) آشنائی با مراجع تحقیق

ب) نحوه استفاده از مراجع و مأخذ

مقاله نویسی (طرز نوشتمن مقاله، انواع مقاله : ادبی، تاریخی، علمی، اجتماعی ...)

دانستن نویسی (شیوه قصه پردازی، مقام ادبیات دانستنی در جامعه، موضوع دانستن و طرح انواع آن)

منابع درس :

منبع اصلی : کتاب زبان و نگارش فارسی نوشته مؤلفان - ناشر : جهاد دانشگاهی

منبع فرعی : سایر کتابهای مربوط به زبان و نگارش فارسی

جمع نظری : ۵۱ ساعت

عنوان درس : زبان خارجی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : ۳ واحد نظری نظری

پیش‌نیاز : ندارد

هدف :

کسب مهارت در خواندن و درک مفاهیم متون خارجی به منظور آماده ساختن دانشجو برای فرآگرفتن متون

نیمه تخصصی .

سرفصل دروس :

مروری بر ساختارها و واژگان زبان در حد دیبرستان - خواندن متون مختلف در سطوح ۳۵۰۰ واژه متداول -

تأکید بر مهارت‌های یادگیری شامل :

الف) نحوه استفاده از فرهنگ لغت و دایرةالمعارف

ب) واژگان سازی

ج) نگارش رتوس مطالب

د) خلاصه نویسی

ه) فنون مختلف سریع خوانی

و) معرفی و تمرین الگوهای پیچیده ساختاری در قالب متون نیمه تخصصی مربوط به هر رشته .

ز) باخت و استفاده از واژگان نیمه تخصصی در قالب متون مربوطه در سطح ۳۰۰۰ واژه به بالا

ح) تمرینهای ساده جهت معادل سازی واژگان نیمه تخصصی و برگردان جمله و بند به زبان فارسی .

نظری : ۵۱ ساعت

عنوان درس : تربیت بدنی

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : یک واحد عملی

پیش نیاز : ندارد

هدف :

اهداف درس تربیت بدنی به شرح زیر است :

- ۱- آشنا شدن دانشجویان با مفاهیم و اهداف تربیت بدنی . نقش و اثر آن در زندگی فردی و اجتماعی .
- ۲- فراگرفتن شیوه های حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن به منظور انجام وظایف فردی ، اجتماعی و شرعی .
- ۳- فراگرفتن اصول حرکات بدنی (عملی و نظری) به منظور ایجاد تحرک و بویایی بیشتر در گذراندن اوقات فراغت و خودآزمائی در طول زندگی .

سرفصل : (هفتاهای دو ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی)

عملی :

- درس تربیت بدنی طبیعتاً نظری است و دانشجویان در ضمن مشارکت در فعالیتهای حرکتی و ورزشی با مفاهیم زیر آشنا می شوند :
  - اصول و فلسفه تربیت بدنی از دیدگاه مکتب
  - اهداف تربیت بدنی
  - اصول حفظ و نگهداری سلامت و تناسب بدن
  - شناخت اوقات فراغت و نقش ورزش در این مورد
  - آشنایی با برنامه ها و فعالیتهای تقویتی و ورزشی
  - اصول خودآزمائی جسمی و حرکتی

جمع عملی ۳۴ ساعت

عنوان درس : ریاضیات عمومی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیش‌نیاز : دروس پیش‌نیاز دانشگاهی

سرفصل :

رابطه و تابع : (۸ ساعت)

تعریف رابطه و تابع - معرفی تابع - دستگاه مختصات دکارتی و قطبی و ارتباط آنها با هم - رسم نمودار توابع به صورت نقطه‌بایان .

أنواع تابع : (۶ ساعت)

تابع حیری و مثلثاتی - تابع علامتی - تابع جزء صحیح - تابع یک به یک و پوششی - تابع معکوس

حد و پیوستگی و مشتق : (۱۴ ساعت)

تعریف حد و پیوستگی - قضایای حد و پیوستگی (بدون اثبات) - مشتق و قضایای مربوطه - تعریف دیفرانسیل و کاربرد مشتق - تعیین نقاط ماکریم و منیم - صور مبهم توابع و رفع ابهام از آنها.

انتگرال : (۱۳)

تابع اولیه و انتگرال نامعین - انتگرال معین و کاربرد آن (محاسبه سطح - حجم طول قوس) روش‌های انتگرال‌گیری (تغییر متغیر - جزء به جزء - چند نمونه از تجزیه کسرها)

تابع نمائی : (۶ ساعت)

تابع نمائی - معرفی عدد نپر - تابع لگاریتم طبیعی نپری و مشتق آن

دنباله‌ها و سری‌ها : (۴ ساعت)

دنباله‌ها و سری‌های عددی و معرفی بسط تیلور و مکلورن

نظری : ۵۱ ساعت

عنوان درس : آمار و احتمال

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

پیش نیاز : ریاضیات عمومی

فصل اول : جمع آوری و طبقه‌بندی داده‌ها (۳ ساعت)

۱-۱- مقدمات و تعاریف علم آمار

۱-۲- تنظیم داده‌ها و رسم نمودارها در جدول توزیع فراوانی

فصل دوم :

پارامترهای مرکزی (شامل میانگین، چارک‌ها و صدکها، میانه و نما) (۱۲ ساعت)

۲-۱- تعریف و ارائه ویژگی‌های هر یک

۲-۲- محاسبه هر یک از پارامترهای مرکزی و پراکندگی برای مقادیر گسسته و پیوسته

۲-۳- محاسبه میانگین، میانه، نما، انحراف معیار، پراش به روش کوتاه (کدگذاری)

۲-۴- کواریانس و ضریب همبستگی بین دو متغیر

فصل سوم : احتمال (۸ ساعت)

۳-۱- مفاهیم اولیه احتمال و فرمولهای آن

۳-۲- احتمال شرطی و قانون بیز (بامثال در مسائل کشاورزی)

فصل چهارم : توزیع متغیرهای تصادفی (۱۱ ساعت)

۴-۱- مفهوم یک متغیر تصادفی - قانون احتمال - امید ریاضی

۴-۲- بررسی توزیعهای دو جمله‌ای، بواسن، یکنواخت (نرمال)

۴-۳- طرز استفاده از ماشین‌های محاسبه و نرم‌افزارهای آماری

نظری : ۳۴ ساعت

عنوان درس : شیمی عمومی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

فصل اول : کلیات (۴ ساعت)

پیش‌نیاز : ندارد

تعريف علم شیمی - انواع مختلف ماده - ماهیت الکتریکی ماده - ماده و انرژی - عناصر موجود در طبیعت - ترکیب قشر خارجی زمین - تجزیه مواد موجود در طبیعت - قوانین شیمیائی - وزن اتمی - اتم کرم - وزن ملکولی - ساختمان ملکولی - معادلات شیمیائی - ارقام معنی‌دار - همبستگی ماده و انرژی - اجزاء اصلی اتم و الکترون . پروتون . نوترون . ایزوتوپ - تعیین عدد آووکادرو - ابعاد اتم - عدد اتمی

فصل دوم : ترمودینامیک شیمیائی و سنتیک (۵ ساعت)

قانون اول ترمودینامیک - کار و حرارت - ظرفیت حرارتی - آنتالپی - ترموشیمی - قانون دوم ترمودینامیک - آنتروپی و بنظری - انرژی آزاد و شرط حالت تعادل - تعریف سینتیک شیمیائی عوامل مؤثر در سرعت واکنشها - تعریف انرژی اکتیواسیون - کالتالیزور

فصل سوم : حالت‌های سه‌گانه ماده (۴ ساعت)

نظریه جنبش مایعات - فشار بخار - نقطه جوش - تبخیر - حالت گازی - قوانین مربوط به گازهای گیازهای غیرکامل - حالت مایع - درجه حرارت بحرانی - کشش سطحی - ویسکوزیته - حالت جامد - بلورها و سیستمهای متبلور - بلور - بلورهای یونی - انرژی شبکه یونی - نقایص ساختمان در بلورها

فصل چهارم : محلولها (۱۰ ساعت)

علت حل شدن مواد درهم - محلول گاز در مایع - خواص محلولهای غیرالکترولیت - بالارفتمن نقطه جوش محلولها - فشار اسمزی - خالص کردن محلولها - تقطیر - تبلور - محلولهای فوق لشاع و کلوئیدها - محلولهای الکترولیت - تعادلهای یونی - اسید و باز - PH محلولها - محلولهای تامپون هیدرولیز آمفوتریسم - ضریب اتحالی - مکانیزم حل شدن - اثر یون مشترک در حلایت رسوب‌گیری سولفیدها.

فصل پنجم : الکتروشیمی (۵ ساعت)

اکسیداسیون احیا - پیلهای گلوانیک - نیمه پیلهای استاندارد - پتانسیل استاندارد - جدول اکسیداسیون احیا - تابعیت پتانسیل ازدما - پلوریزاسیون - الکترولیز مختصری راجع به خوردگی فلزات.

فصل ششم : شیمی در کشاورزی (۶ ساعت)

شیمی آب و خاک - یونهای مهم کلرید سدیم ، کلسیم ، منیزیم و ارتباط آنها با کیفیت آب کشاورزی آبهای مشروب - تبادل یونها با خاک - شیمی کودهای شیمیائی و سموم - مطرادات ناشی از مصارف کودها و سموم .

نظری : ۳۴ ساعت

عنوان درس : آزمایشگاه شیمی عمومی

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : شیمی عمومی

هدف :

- ۱- آشنایی با وسایل آزمایشگاه شیمی عمومی، بورت، پیبت، بالون ژوژه، ارلن و ... و کاربرد با آنها و تذکر نکات اینمی مربوط به آزمایشگاه.
- ۲- تمرین شیشه‌گری مقدماتی مثل اتصال دو لوله، شیشه‌ای و ساختن اتصال و خم کردن و ساختن قطره‌چکان.
- ۳- طرز تهیه محلولها (نمایلته، مولاریته و مولالیته وغیره)
- ۴- عبارسنی اسیدها و بازها
  - الف - اسید و باز قوی
  - ب - اسید ضعیف - باز قوی یا اسید قوی - باز ضعیف
- ۵- اندازه‌گیری گرمای واکنشهای یونی (کالریمتری) مانند اندازه‌گیری گرمای تیتراسیون اسید و باز.
- ۶- آزمایش قانون بقاء جرم.
- ۷- تعیین وزن مولکولی یک ترکیب شیمیائی به کمک افزایش نقطه جوش یا کاهش نقطه انجماد.
- ۸- اندازه‌گیری و یسکوزیته گازها.
- ۹- آزمایش تعیین فشار بخار یک مایع.
- ۱۰- اندازه‌گیری سختی آب و اندازه‌گیری PH آب.

(تذکر : هر جلسه آزمایشگاه حداقل ۳ ساعت می‌باشد.)

عملی : ۳۴ ساعت

عنوان درس: کاربرد کامپیوتر در گیاه‌پزشکی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: یک واحد نظری - یک واحد عملی

پیش‌نیاز: ریاضیات عمومی - آمار و احتمال

سرفصل:

نظری:

- آشنایی با ساخت افزار کامپیوتر (انواع کامپیوتر، و ساختار فیزیکی آن، سیستم‌های ورودی و خروجی و ...)

- آشنایی با مفاهیم سیستم عامل و انواع آن (...، OS - UNIX - DOS - ...)

- آشنایی با مدیر پنجره Windows

- مفهوم راه‌اندازی کامپیوتر، آشنایی با انواع فرآمین داخلي و خارجي سیستم عامل

(Copy, backup, restore, ...)

- آشنایی با ویرایش‌گرها (Editordos, PE2, ...) امکانات آنها

- مفاهیم اولیه برنامه‌نویسی (الگوریتم - فلوچارت - گذبندی)

- تشریح مفهوم حلقه‌های تکرار

- تشریح مفهوم آرایه

نظری: ۱۷ ساعت

عملی:

- کاربرد فرآمین زبان پیسیک

- اجرای برنامه‌های کاربردی در گیاه‌پزشکی (در کارگاه کامپیوتر)

عملی: ۳۴ ساعت

* توضیح: کاربرد کامپیوتر به صورت کارگاهی انجام می‌گیرد.

عنوان درس: اکولوژی

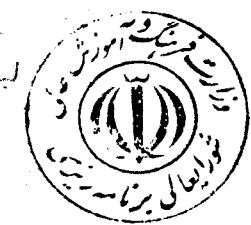
تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: دو واحد نظری

پیش نیاز: ندارد

سرفصل:

نظری:

فصل اول:

تعريف و اهمیت علم اکولوژی - تعریف اکوسیستم و انواع آن - عناصر متشکله اکوسیستم عوامل مؤثر در ایجاد اکوسیستم و تغییرات آن - اکوسیستم کشاورزی - پایداری زیست محیطی (تعادل طبیعی) - محیط مطلوب موجودات (جانوران و گیاهان) - توسعه پایدار در محیط زیست
تأثیر عوامل غیرزنده موجودات زنده در کشاورزی (خاک - کلیما - درجه حرارت - رطوبت - نور، تشعشع و ...)

فصل دوم:

تأثیرات متقابل موجودات زنده در کشاورزی پایدار - عوامل مؤثر در نوسانات جمعیتی آفات، بیماریها و علوفهای هرز (حالات انزاری و اجتماعی) و روابط موجودات با عوامل زنده یا اصل کنترل بیولوژیک یا طبیعی.

نظری: ۳۴ ساعت

منابع:

مبانی اکولوژی کشاورزی - تهیه و تدوین آقای دکتر عوض کوچکی - مهندس حمید خیابانی - انتشارات: جهاد دانشگاهی مشهد - سال انتشار ۱۳۷۳ اکولوژی در جهان حشرات - تأليف: پریوش حلم سرشت - اسماعیل دلپیشه - انتشارات: میوگوتبرگ - سال انتشار ۱۳۶۲
اکوسیستم‌های طبیعی: جلد اول - تأليف دکتر پرویز کردوانی - انتشارات: مرکز فرهنگی پالیز - سال انتشار ۱۳۷۲
اکوسیستم‌های طبیعی: جلد دوم - تأليف: دکتر پرویز کردوانی - انتشارات: مرکز فرهنگی پالیز - سال انتشار ۱۳۷۳
بوم شناسی کشاورزی - ترجمه: دکتر عوض کوچکی و مهندس محمد حسین - انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد - سال انتشار ۱۳۷۴

عنوان درس : ترویج و آموزش کشاورزی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی

پیش نیاز : ندارد

سرفصل :

نظری :

- تعریف ترویج

- تعریف آموزش رسمی و آموزش غیررسمی و مقایسه آنها

Formal and informal education

- مبانی ترویج (فلسفه - هدف - اصول)

- نقش و سهم ترویج در جریان توسعه کشاورزی و عمران روستائی

- سیر تکاملی ترویج (تاریخچه ترویج و سیر تکاملی آن در جهان - تاریخچه ترویج سنتی و تکامل ترویج در ایران)

- روابط تحقیق، آموزش و ترویج (اهمیت و نقش تحقیقات در ابداع تکنولوژی - نقش ترویج در تطبیق تکنولوژی با شرایط و وضعیت روستائیان - روابط متقابل تحقیق و ترویج نقش آموزش در ترویج)

- برنامه‌ریزی ترویج کشاورزی

جمع‌آوری آمار و اطلاعات به منظور شناخت وضعیت موجود در روستا

تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده

تعیین مسائل و مشکلات کشاورزان و شناخت نیازها، خواسته‌ها و علائق روستائیان - تعیین فرصتها و امکانات موجود

روستائیان برای کسب درآمد بیشتر، بررسی راه حل‌های مناسب برای شناخت مشکلات

تعیین اولویت‌های مسائل با توجه به خواسته‌ها و علائق روستائیان

برنامه‌ریزی ترویجی برای حل مسائل و پاسخگوئی به نیازهای روستائیان و لجرای برنامه‌های ترویجی

مشارکت کشاورزان در مراحل جمع‌آوری اطلاعات، تعیین مسائل و اولویت‌ها و اجرای برنامه‌ها

- روش‌های آموزشی ترویج

روش‌های انفرادی - روش‌های گروهی - روش‌های انبوهی

- ارتباطات

- فن بیان

- مبانی آموزش کشاورزی

- آموزش بزرگسالان

- آموزش زنان روستائی

- آموزش جوانان روستائی

- اصول و عوامل مؤثر در یادگیری

- تکنولوژی آموزشی (آشنایی با کاربرد رسانه‌های گروهی و جمعی - رسانه‌های چاپی و رسانه‌های پروری)

- نقش مددکاران ترویجی (رهبران محلی) در برنامه‌های ترویجی
- خصوصیات مددکاران ترویجی

جمع ساعت نظری - ۳۴ ساعت

عملیات :

- تهیه عکس و اسلاید موضوعی - استفاده از پرروژکتورها(اسلاید، فیلم، اپک، اوره德) ضبط صوت - ویدئو - تهیه ترانسپارنت
- مراجعه به روزتا جهت کسب اطلاعات و شناخت وضعیت موجود از طریق تکمیل پرسشنامه . جمع‌بندی و تجزیه و تحلیل اطلاعات ، تعیین مسائل و علائق روستاییان - تشکیل و اداره جلسه سخنرانی و جلسه بحث . اجرای نمایش طریقه‌ای و نتیجه‌ای در حضور جمع

جمع ساعت عملی - ۳۴ ساعت

عنوان درس: گیاه‌شناسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: یک واحد نظری - یک واحد عملی

پیش‌نیاز: ندارد

سرفصل:

نظری:

الف) تشریح گیاهی

سلول واحد زندگی - انواع بافت‌های گیاهی - ساختار اولیه و ثانویه ریشه - ساختمان اولیه و ثانویه ساقه - ساختمان برگ و انواع آن - ساختمان مختلف گل. گل آذین و انواع آن - ساختمان میوه. مرغولوژی میوه - بذر و ساختمان آن - تولید مثل در گیاهان - حرکت مواد از وراء غشاء‌های سلولی.

ب) فیزیولوژی گیاهی

مولکولهای که دارای اهمیت بیولوژیک هستند: پروتئین‌ها - هیدرات دوکربن‌ها - لیپیدها - فتوستنتز - نشو و نمو در گیاهان - تنظیم هورمونی

ج) رده‌بندی گیاهی

تعریف واحدهای رده‌بندی - مطالعه تیره‌های مختلف گیاهی - جنسهای مهم با تأکید بر گونه‌های باغی و زرعی.

جمع نظری - ۱۷ ساعت

عملی:

کار با بینوکولر و یا میکروسکوپ - مشاهده انواع سلول و بافت‌های گیاهی - مشاهده ساختمانهای اولیه ریشه و ساقه - برگ - گل - ساختمان ثانویه ریشه و ساقه - مشاهده ساختمان بذر - مرغولوژی اندامهای مختلف گیاهی - جمع‌آوری و خشک کردن و نامکاری گونه‌های گیاهی تیره‌های مهم گیاهی با تأکید بر گونه‌های باغی و زرعی - بازدید از هر برآمدها

جمع عملی - ۳۴ ساعت

منابع:

گیاه‌شناسی عمومی: جلد اول - تأییف دکتر لحمد قهرمان - انتشارات: باورداران - سال انتشار ۱۳۶۹

گیاه‌شناسی تشریح عمومی نباتات - تأییف: حبیب‌الله ثابتی - انتشارات دهدخدا - سال انتشار ۱۳۷۲

فیزیولوژی گیاهی در رابطه با باغبانی - ترجمه: مهندس محمود زرین قلم - انتشارات: گل نشر - سال انتشار ۱۳۷۳

عنوان درس : حشره شناسی

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : (نظری ۲ - عملی ۱)

پیش نیاز : حفظ نباتات دبیرستان کشاورزی

هدف : بالا بردن دانش دانشجویان در جهت شناسائی حشرات مفید و مضر

سرفصل :

نظری :

فصل اول :

اهمیت حشرات در زندگی انسان

فصل دوم :

- جای حشرات در رده‌بندی جانوران -

- ویژگیهای کلی حشرات

- قسمت‌های مختلف بدن حشرات

- سرو پیوست‌های آن

- شاخکها

- قطعات دهان

- قفسه سینه و پیوست‌های آن

- قفسه سینه

- پاهای سینه‌ای

- بالها

- شکم و پیوست‌های آن

- حلقه‌های شکمی

- پیوست‌های شکم

- جلد و پیوست‌های آن

- دستگاه تنفس

- دستگاه گردش خون

- دستگاه گوارش و اندامهای ضمیمه آن

- دستگاه عصبی

- دستگاههای حسی

- دستگاه زادآوری (تولید مثلی)

فصل سوم :

دکر دیسی در حشرات

فصل چهارم : رده بندی اجمالی حشرات

- زیر رده بی بالان

- زیر رده بالداران

- گروه دارای دکر دیسی تدریجی

- گروه دارای دکر دیسی کامل

فصل پنجم :

چکونکی جمع آوری و نگهداری نمونه های حشرات

جمع ساعات نظری : ۳۴ ساعت

عملی :

جمع آوری حشرات مضر و مفید با استفاده از روش های مختلف و تله های نوری

- شناسائی عملی حشرات شکار شده و الصاق برچسب و ذکر مشخصات

- تهیه کلکسیون حشرات منطقه با توجه به کلیه آموخته های قبلی و ارائه به مریب مربوطه

- مطالعه در کتابخانه در مورد حشر شناسی و ارائه یک رساله مقدماتی

جمع ساعات عملی : ۳۴ ساعت

منابع :

شناسایی حشرات آفت و کنترل آنها - ترجمه: مهندس محمد احمدی - انتشارات: فرهنگ جامع - سال انتشار ۱۳۷۳

آفات درختان میوه ایران - تأثیف ابراهیم پهداد - انتشارات: مرکز نشر بهمن - سال انتشار ۱۳۷۰

آفات مهم درختان میوه - تأثیف دکتر مرتضی اسماعیلی - انتشارات: مرکز نشر سپهر - سال انتشار ۱۳۷۰

آفات گیاهان زینتی و صیفی در ایران - تأثیف، کاظم زاهدی - انتشارات: مرکز نشر دانشگاهی - سال انتشار ۱۳۷۲

مطالعه حشرات - ترجمه: دکتر حداد ایران نژاد - انتشارات: جهاد دانشگاهی شهید - سال انتشار ۱۳۶۴

حشر شناسی عمومی - ترجمه کریم کمالی - انتشارات مرکز نشر دانشگاهی تهران - سال انتشار ۱۳۶۵

حشر شناسی (مرفوولوژی و فیزیولوژی) جلد اول - تأثیف دکتر محمود شجاعی - انتشارات دانشگاه تهران - سال انتشار ۱۳۴۶

روش بای جمع آوری، نگهداری و بررسی حشرات - ترجمه: دکتر حسن ملکی میلانی - انتشارات: پیشناز علم - سال انتشار ۱۳۷۱

مرفوولوژی و فیزیولوژی حشرات - تأثیف: دکتر ابراهیم باقری - انتشارات دانشگاه تهران - سال انتشار ۱۳۷۲

جمع آوری و نگهداری و مطالعه حشرات - ترجمه مهندس عزت‌الله نعیم - انتشارات: سازمان تات - سال انتشار ۱۳۷۱

عنوان درس : عوامل بیماریزای گیاهی

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی

پیش نیاز : حفظ نباتات دبیرستان کشاورزی

هدف : ارتقاء دانش عمومی در جهت شناسائی و کنترل عوامل بیماریزای گیاهی

سرفصل :

فصل اول :

نظری :

- تعریف بیماری

- تاریخچه - مقدمه - اهمیت عوامل بیماریزای گیاهی

- طبقه‌بندی عوامل بیماریزای گیاهی :

- عوامل بیماریزای زنده (قارچها، باکتریها، ویروسها، نمادها، گیاهان گلدار انگل)

- عوامل بیماریزای غیر زنده

- عوامل بیماریزای زنده :

- قارچ‌ها : (تعریف - نحوه زندگی و تولید مثل قارچها - علائم - راههای انتقال رده‌های مهم قارچ‌های بیماریزای گیاهی - کنترل)

- باکتریها : (تعریف - نحوه زندگی و تولید مثل قارچها - علائم - راههای انتقال رده‌های مهم قارچ‌های بیماریزای گیاهی - کنترل)

- ویروسها : (تعریف - نحوه زندگی و تولید مثل قارچها - علائم - راههای انتقال رده‌های مهم قارچ‌های بیماریزای گیاهی - کنترل)

- نمادها : (تعریف - نحوه زندگی و تولید مثل قارچها - علائم - راههای انتقال رده‌های مهم قارچ‌های بیماریزای گیاهی - کنترل)

- انگل‌های گلدار : (تعریف - نحوه زندگی و تولید مثل قارچها - علائم - راههای انتقال رده‌های مهم قارچ‌های بیماریزای گیاهی - کنترل)

- عوامل بیماریزای غیر زنده :

- بیماریزای فیزیولوژیک - کمبودها و بیش‌بودها (میکروالمنتها و ماکروالمنتها)

- بیماریهای ناشی از تأثیرات عوامل اقلیمی و آب و هوایی (نور - رطوبت - حرارت - آلودگی‌های هوا)

- علائم عمومی بیماریهای گیاهی (بزمدرگی، سوختگی - کلرور، موزائیک، نکروز - سفیدک - بوته میری - شانکر - لسکاپ - پیجیدگی برگ - گال یا غده - زنگ - سیاهک)

- شرح مختصری از مکانیزم‌های حمله عوامل بیماری‌زای گیاهی
- شرح مختصری از مکانیسم‌های دفاع گیاهان در برابر عوامل بیماری‌زای گیاهی

نظری : ۳۴ ساعت

فصل دوم :

عملیات :

- ۱- علائم بیماری‌های گیاهی - جمع‌آوری نمونه‌های آلدوه به عوامل بیماری‌زای گیاهی و تهیه کلکسیون و الصاق برچسب و ذکر مشخصات
- ۲- مشاهده عوامل بیماری‌زای گیاهی با استفاده از میکروسکوپ و بینوکولر در آزمایشگاه و ترسیم علائم مختلف مشاهده شده
- ۳- تهیه پرپاراسیون‌ها و اسلاید‌های مختلف بیماری‌های گیاهی در آزمایشگاه

عملی : ۳۴ ساعت

منابع :

- قارچ‌شناسی و بیماری‌های گیاهی مقدماتی - تأثیف : دکتر امیدعلی الین‌نیا - انتشارات دانشگاه گیلان - سال انتشار ۱۳۷۲
بیماری‌شناسی درختان (راهنمای مزرعه آزمایشگاه) - ترجمه : دکتر بهروز جعفری‌پور - انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد - سال انتشار ۱۳۷۱
- تشخیص بیماری‌های گیاهی - ترجمه : دکتر بهروز جعفری‌پور و ماهرخ فلاحتی رستکار - انتشارات : جهاد دانشگاهی مشهد - سال انتشار ۱۳۷۱
- بیماری‌های مهم گیاهی - ترجمه : دکتر بهروز جعفری‌پور - انتشارات : اترک - سال انتشار ۱۳۶۴
بیماری‌های درختان میوه ایران - تأثیف : دکتر ابراهیم بیداد - انتشارات نشاط اصفهان - سال انتشار ۱۳۶۹

عنوان درس : سم شناسی
تعداد واحد : ۳ واحد
نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی
پیش نیاز : شیمی عمومی

هدف کلی : آشنایی با سموم مختلف ، روش‌های آماده سازی - مصرف و طرز نگهداری آنها

سرفصل :

نظری :

فصل اول :

- تعریف سم
- عوامل مؤثر در انتخاب سم
- خطرات و امتیازات مصرف سموم در کشاورزی و محیط زیست

فصل دوم :

تقسیم بندی سموم

- تقسیم بندی بر اساس اشکال مختلف سموم
- سموم گردی
- گردسمی یا پودر غیرقابل حل و تعلیق در آب
- گرد قابل تعلیق در آب یا پودر و تابل
- گردهای قابل حل در آب
- سموم محلول
- مواد غلیظ قابل حل در آب
- سوسپانسیون
- امولسیون غلیظ
- سموم تصعیدی
- سموم دانه‌ای (کرانول)
- طعمه مسموم

فصل سوم :

- تقسیم بندی سموم بر اساس نوع آفات و عوامل بیماریزای گیاهی

Insecticides - حشره کش ها

- حشره کش های معدنی

- حشره کش های گیاهی

- روغنها

- نفت معمولی

- پارافین مایع

- حشره کش های آلی

- کلره

- فسفره

- فسفره تماسان

- فسفره نفوذی

- فسفره سیستمیک

- کارباماتی

- ترکیبات پیرترونیدی

Acaricides - کنه کش ها

Rudenticides - جونده کش ها

- معدنی

- آلی

Muluscicides - حلزون کش ها

Nematicides - نماتد کش ها

Fungicides - قارچ کش ها

- معدنی

- گوگرد و مشتقات آن

- ترکیبات مس

- ترکیبات حیوه ای

- قارچ کش های آلی

- ترکیبات تیوکارباماتها

- مشتقات آلی بنزن

- مشتقات آلی از تد

- مشتقات نیتروفیلها

فصل چهارم :

- تقسیم‌بندی سموم بر حسب طرز تأثیر
- سموم تماسی
- سموم کوارشی
- سموم تنفسی (گازهای سمی)

- تقسیم‌بندی سموم بر حسب میزان نفوذ در گیاه
- سموم سطحی
- سموم نفوذی
- سموم سیستمیک

فصل پنجم :

- علل انتخاب بنیان‌های سموم (ویژگیهای خاص سموم مختلف)
- مرادل تهیه یک سم
- مقاومت آفات، بیماریها و علوفهای هرز نسبت به سموم

فصل ششم :

- روش‌های آماده سازی و مصرف سموم
- آشنائی با واحدهای اندازه‌گیری سموم
- طرز تهیه محلول‌های سمی
- طرز تهیه گردسمی
- طرز تهیه طعمه مسموم
- نحوه استفاده از سموم تصعیدی (مقدار مصرف - نحوه مصرف - نکات اینمنی خاص)
- آشنائی با اصطلاحات مندرج در بر چسب قوطی‌های سم (ماده مؤثره - موادهمراه و ...)
- طرز نگهداری سموم
- چکونگی تشخیص سموم قابل مصرف و همچین میزان تفاوت سموم نسبت به حرارت، نور و ...
- LC50، LD50 -
- دوره کارنس

- اختلاط سموم با یکدیگر، میزان سازگاری آنها با یکدیگر و نحوه استفاده از جدول مربوطه

فصل هفتم :

- رعایت نکات ایمنی در سم پاشی

- اقدامات لازم قبل از سم پاشی

- اقدامات لازم در موقع سم پاشی

- اقدامات لازم بعد از عمل سم پاشی

- مسمومیتها و طرق درمان آنها

- مسمومیت به وسیله حشره کش‌های کلره

- مسمومیت به وسیله حشره کش‌های فسفره

- مسمومیت ناشی از کارباماتها

- مسمومیت ناشی از پرتروپیدها

- نکات ایمنی و کمک‌های اولیه به فرد مسموم (تنفس مصنوعی، خورانیدن مایعات مناسب و ...)

نظری ۳۴ ساعت

عملی :

- نحوه تهیه کلکسیون از سموم مختلف و الصاق برچسب با توجه به مشخصات و اصطلاحات مربوط به کارخانه سازنده

- انجام کار با ولدها و وسائل اندازه‌گیری سموم

- طرز تهیه محلول‌های سمی - گردسمی - طعمه مسموم - سموم تصعیدی و ... انجام این موارد و محاسبات لازم

- کاربرد مصرف سموم و آشنائی با نکات ایمنی در مصرف و نگهداری سموم

- کمک‌های اولیه و طرز درمان انواع مسمومیت‌ها

عملی : ۳۴ ساعت

منابع :

علف هرزه کش‌های شیمیایی و امکان استفاده از آنها در ایران - تألیف: دکتر حسین سپاسکزاریان - انتشارات: دانشگاه تهران - سال انتشار: ۱۳۴۶

کنه کشها - تأثیف دکتر حسین سپاسکزاریان - انتشارات: دانشگاه تهران - سال انتشار: ۱۳۵۲ راهنمای کاشت و مبارزه با آفات - تأثیف ابوالفتح توسلی حجتی - انتشارات: فارابی - سال انتشار: ۱۳۷۳

کوکرد و مصارف آن در کشاورزی - تهیه کننده: علی عبادی - انتشارات: بخش فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی - سال انتشار: ۱۳۶۵

سم شناسی - تأثیف دکتر باغدانیس استاد دانشگاه تهران - انسٹیتو مارالیلوژی - انتشارات: دانشگاه تهران سال انتشار: ۱۳۴۲

سم شناسی - تأثیف دکتر دواچی - انتشارات: دانشگاه تهران - سال انتشار: ۱۳۴۰

عنوان درس : روش‌های مبارزه با آفات و عوامل بیماری‌زای گیاهی تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی
پیش‌نیاز : سم شناسی - عوامل بیماری‌زای گیاهی - حشره‌شناسی

سرفصل :

نظری :

فصل اول :

- پیشگیری و مبارزه با آفات
- تعریف پیشگیری و اهمیت آن
- زمینه‌های مساعد کننده حمله آفات و بیماری‌های گیاهی (ضعف گیاه - فراوانی گیاه - بیم خوردن تعادل محیط زیست - مقاوم شدن حشرات و عوامل بیماری‌زا در مقابل سوموم)
- عوامل کنترل کننده طبیعی (آب و هوا - موقعیت جغرافیائی - وضعیت طبیعی منطقه)
- تقسیم‌بندی روش‌های مبارزه
- مبارزه مکانیکی
- جمع‌آوری تخم، لارو، شفیره و حشره کامل
- جمع‌آوری میوه‌های زودرس و ریخته‌شده و آلوده و قطع شاخه‌های آلوده
- دام اندختن حشرات

فصل دوم :

- مبارزه زراعی
- عملیات مکانیکی نظیر شخم زدن، دیسک زدن و -
- تناوب و آیش
- تاریخ مناسب کاشت
- روش کاشت و آبیاری مناسب
- تقویت زمین
- انتخاب ارقم مقاوم (մبارزه وارتهای)

- مبارزه فیزیکی
- استفاده از حرارت (حرارت خشک یا مرطوب)

- استفاده از آتش
- استفاده از لشه

- مبارزه روانی
- نور

- مواد جلب کننده و دفع کننده (ترکیبات شیمیائی - استفاده از کپسولهای حاوی فرمون جنسی)
- تلههای فرمونی
- مبارزه قانونی (قرنطینه‌ای)
- ذکر آفات و بیماریهای قرنطینه‌ای

- مبارزه بیولوژیکی
- مقدمه
- تکنیکهای مبارزه بیولوژیکی
- تاریخچه مبارزه بیولوژیکی
- خصوصیات دشمنان طبیعی مؤثر (شکارگرها-انگل‌ها)
- روش‌های جدید مبارزه بیولوژیکی
- آفت‌کشی‌های میکروبی
- دور کننده و جلب کننده‌ها
- فرمونها
- مبارزه ژنتیکی
- هورمونها
- راندن آفات با رقابت
- مبارزه «فیزیکی»
- مبارزه شیمیائی (گرد-گرانول - پودر قابل تعليق - سولوسیون - امولسیون - طعمه سوم)

- مبارزه تلفیقی
- مثالهای کلاسیک مبارزه تلفیقی
- مفهوم مبارزه تلفیقی
- مراحل مبارزه تلفیقی
- مدیریت تلفیقی آفات

عملی :

- انجام عملیات مبارزه مکانیکی با استفاده از ماشین‌های کشاورزی
- انجام عملیات مبارزه زراعی با توجه به آموخته‌های دروس نظری
- انجام عملیات مبارزه فیزیکی با استفاده از اشعه و شعله افکن
- انجام عملیات مبارزه بیولوژیکی با استفاده از روشهای آموخته شده در دروس نظری
- انجام عملیات مبارزه شیمیائی با استفاده از سومون مختلف
- انجام عملیات مبارزه تلفیقی با استفاده از سرفصل دروس نظری
- مطالعه در کتابخانه به منظور استخراج آفات و بیماریهای گیاهی قرنطینه‌ای و تهیه لیست مربوطه

عملی : ۵۱ ساعت

منابع :

- قارچ‌شناسی و بیماریهای گیاهی مقدماتی - تألیف : دکتر سیدعلی الهی نیا - انتشارات دانشگاه گیلان - سال انتشار ۱۳۷۲
- بیماری‌شناسی درختان (راهنمای مزرعه آزمایشگاه) - ترجمه : دکتر بهروز جعفریبور - انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد - سال انتشار ۱۳۷۱
- تشخیص بیماریهای گیاهی - ترجمه : دکتر بهروز جعفریبور و ماهرخ فلاحتی رستگار - انتشارات : جهاد دانشگاهی مشهد - سال انتشار ۱۳۷۱
- بیماریهای مهم گیاهی - ترجمه : دکتر بهروز جعفریبور - انتشارات : اترک - سال انتشار ۱۳۶۴
- بیماریهای درختان میوه ایران - تألیف : دکتر ابراهیم بهداد - انتشارات نشاط اصفهان - سال انتشار ۱۳۶۹

عنوان درس : علوفهای هرز

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : یک واحد نظری - یک واحد عملی

پیش نیاز : گیاه‌شناسی کاربردی

فصل اول :

- خسارات علوفهای هرز : خسارت کمی - خسارت کیفی - افزایش هزینه‌های تولید

- تقسیم‌بندی علوفهای هرز : یک ساله - دو ساله - دائمی

- بیولوژی علوفهای هرز : خصوصیات - تعداد - عمر - انتشار و ذخیره بذر در خاک جوانه‌زنی و خواب بذر - روش‌های

تکثیر علوفهای هرز - جنسی - غیرجنسی

فصل دوم :

- چرخه زندگی و کنترل علوفهای هرز

- کنترل علوفهای هرز تولید شده از بذر

- علوفهای هرز چند ساله خزنده

- کنترل قیاق

- کنترل مرغ

- کنترل اوبارسلام زرد

- کنترل سیر وحشی

- کنترل خارلته

- کنترل پیچیک

- کنترل نسترن (پرگل)

فصل سوم :

- وضعیت کنترل علوفهای هرز

- نکات کلی

- گیاهان زراعی یک ساله

- گیاهان زراعی چند ساله

- محلهای بدون رستنی

فصل چهارم :

- کنترل علوفهای هرز آبی

- گروههای اصلی علوفهای هرز آبی و محیط‌های زیست آنها

- شرایط رشد علف‌های هرز آبی
- روش‌های کنترل علف‌های هرز آبی

- تشخیص و جلوگیری از مشکلات مرتبط با ماهی‌ها

نظری: ۱۷ ساعت

عملی:

- جمع آوری انواع علوفه‌ای هرز منطقه و دسته‌بندی و نامگذاری آنها و تهیه کلکسیون
- بازدید از مراکز تحقیقات به منظور آشنائی با هرباریوم منطقه

عملی: ۵۱ ساعت

منابع:

- علوفه‌ای هرز و کنترل آن - ترجمه دکتر محمد حسن راشد محصل و دکتر حمید رحیمیان و مهندس محمد بنایان - انتشارات: جهاد دانشگاهی مشهد - سال انتشار: ۱۳۷۱
- کلید شناسایی بذر علوفه‌ای هرز منطقه کرج - تألیف: خاتم فاطمه آقاییکی - انتشارات: تحقیقات چنگل‌ها و مراع - سال انتشار: ۱۳۷۱
- فیزیولوژی علوفکش‌ها - ترجمه: دکتر محمد حسن راشد محصل و مهندس مهدی نصیری محلاتی - انتشارات: جهاد دانشگاهی مشهد - سال انتشار: ۱۳۷۲
- مقدمه‌ای بر: مطالعات حیاتی علوفه‌ای هرز (اصول و روش‌های کنترل) - تألیف: مهندس سیداکبر ساداتی - انتشارات و دانشگاه علم و صنعت - سال انتشار: ۱۳۷۲
- اصول و روش‌های علم علوفه‌ای هرز - ترجمه: دکتر حسین غدیری - انتشارات: مرکز دانشگاهی شیراز - سال انتشار: ۱۳۷۲
- زیست شناسی علوفه‌ای هرز - تألیف: فوزیه طاهباز و محمد صانعی شریعت پناهی - انتشارات دانشگاه تهران - سال انتشار: ۱۳۷۱

عنوان درس : کنترل و روش‌های مبارزه با علفهای هرز
تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : یک واحد نظری - یک واحد عملی
پیش‌نیاز : سم شناسی - گیاه‌شناسی

فصل اول :

- روش‌های کنترل علفهای هرز
- کنترل مکانیکی
- کنترل پیولوژیکی
- کنترل شیمیائی

فصل دوم :

- سیستم خاک و گیاه در کنترل علفهای هرز
- ارتباط مستقیم گیاه و علفکش
- کیفیت انتخابی و استهانه به گیاه
- سیستم خاک
- علفهای هرز و خاک
- عملیات کنترل علفهای هرز و خاک

فصل سوم :

- کاربرد علفکش‌ها
- فرمولاسیون علفکش‌ها
- حمل کننده‌های علفکش‌ها
- مواد افزایشی
- ابزار و تکنیک‌های مخلوط سازی علفکش‌ها با خاک
- لوازم کالیبراسیون و مرحله ارتباط با آن

فصل چهارم :

- علفکش‌ها
- طبقه‌بندی علفکش‌ها
- ساختار شیمیائی علفکش
- نحوه تأثیر ساختار شیمیائی بر خصوصیات علفکش
- صدمات و سمیت

- ثبت علف کش

- علف کش ها و گروه های علف کش

فصل پنجم :

- علف کش های عمدہ و اثرات آن روی اندام های هوایی

- طریقه سمباست علف کش های هورمونی شبیه اکسین

- علف کش های دفنوکی

- علف کش های اسید بنزوئیک

- پنتalam

- علف کش های اسید پیکولینیک و تریکلوبیر

- علف کش های دیگر که به صورت سیمپلاست منتقل می شوند

- علف کش های آلیفاتیک کلردار

- آمیترول

- علف کش های آرسنیک

- گلیفوسيت

- علف کش های انتخابی

- علف کش های انتخابی تماس

- بنتازون

- دیفنزوروات متیل سولفات

- علف کش های تماس عمومی

- علف کش های با پیریدیلیوم

- آموینوم فوزامین

- روغن دی نفتی

فصل ششم :

- علف کش های مورد استفاده در خاک و شاخ و برک

- جلوگیری کننده های فتوستتر

- علف کش های تریازین

- علف کش های اوراسیل

- پرازون

- علف کش های تماسی پاره کننده غشاء

- علف کش های دی نیتر و فنل

- علف کش های دی فینل اتر

- علفکش‌های کاتی
- بازدارندگان مرسیتم
- علفکش‌های کاربامات
- علفکش‌های سولفرنیل
- علفکش‌های بتربیل
- علفکش‌های مشتقات اوره
- اندوتال

فصل هفتم :

- علفکش‌های مورد استفاده در خاک
- علفکش‌های مشتقات آمید
- علفکش‌های دی‌نیترو‌انیلین
- علفکش‌های یتوکاربامات
- پنسولید
- DCPA -
- اکادپازدن
- مواد تدخینی در خاک

نظری : ۱۷ ساعت

عملی :

- جمع آوری انواع علفکش‌ها و الصاق بر جسب و ذکر مشخصات هر کدام
- تشخیص علاطم ضایعه روی گیاه در مزرعه
- مشارکت در مبارزه مکانیکی و شیمیائی با علفهای هرز در مزرعه
- نظافت و شستشوی و کلیبره کردن ظروف مورد مصرف و سپاش با آب و کربن ۱۴
- رعایت اصول ایمنی برابر دستورالعمل مربوطه

عملی : ۵۱ ساعت

منابع :

- علفهای هرز و کنترل آن - ترجمه دکتر محمد حسن رashed محصل و دکتر حمید رحیمیان و مهندس محمد بنائیان - انتشارات: جهاد دانشگاهی مشهد - سال انتشار: ۱۳۷۱
- کلید شناسایی بذر علفهای هرز منطقه کرج - تألیف: خانم فاطمه آقایی - انتشارات: تحقیقات جنگل‌ها و مرتع - سال انتشار: ۱۳۷۱
- فیزیولوژی علفکش‌ها - ترجمه: دکتر محمد حسن راسد محصل و مهندس مهدی نصیری محلاتی - انتشارات: جهاد دانشگاهی مشهد - سال انتشار: ۱۳۷۲
- مقدمه‌ای بر: مطالعات حیاتی علفهای هرز (اصول و روش‌های کنترل) - تألیف: مهندس سیداکبر ساداتی - انتشارات و دانشگاه علم و صنعت - سال انتشار: ۱۳۷۲
- اصول و روش‌های علم علفهای هرز - ترجمه: دکتر حسین غدیری - انتشارات: مرکز دانشگاهی شیراز - سال انتشار: ۱۳۷۲
- زیست شناسی علفهای هرز - تألیف: فوزیه طاهباز و محمد صانعی شریعت پناهی - انتشارات دانشگاه تهران - سال انتشار: ۱۳۷۱

عنوان درس : جانوران زیان آور در کشاورزی
تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی
پیش‌نیاز : شیمی عمومی - سم شناسی

هدف : ارتقاء سطح دانش و بینش دانشجویان به منظور شناخت جانوران زیان‌آور در کشاورزی و راه عملی مبارزه با آنها.

سرفصل :

نظری :

- کنه‌های زیان‌آور گیاهی
- ویژگی‌های کلی کنه‌های زیان‌آور گیاهی
- جایگاه کنه‌ها در رده‌بندی جانوری
- زیست‌شناسی مختصر کنه‌های گیاهی
- طرز خسارت
- روش‌های کنترل کنه‌های زیان‌آور گیاهی

- جوندگان مضر ایران و طرق مبارزه با آنها

- نحوه خسارت جوندگان (میوه - دانه - ساقه - ریشه)
- معرفی جوندگان مضر (موش‌ها - خرگوش‌ها - گرازها - خوک و حشی - سنجاب‌ها - تمشی‌ها)

- موس ها

- مطالعات بیولوژیکی موس ها
- اهمیت اکولوژیکی موس ها
- محل زندگی
- فایده موسها
- مشخصات موسها
- محیط‌های مورد علاقه موسها
- مرغولزی و تغذیه موسها
- تولید مثل موسها
- عمر جوندگان (موسها)

- خواب زمستانه
- مهاجرت
- لانه و مشخصات آن
- احساسات موشها
- خسارت

- انواع موشها
- موش خانگی و انواع آن
- موش قبره‌ای و انواع آن
- موش سیاه و انواع آن
- موش آبی
- موش جنگلی
- موش ترکستانی
- موش شکول
- موش کور
- موش مهاجر (همسترخاکستری)
- موش ورامین
- موش خاردار
- موش مغان
- موش جریبل بلوچستان و هند
- جریبل ایرانی و هندی (نوع بزرگ)
- سنجباب خاکستری
- تشن (گربه تیغی)
- سنجباب ایرانی
- هردک (سنجباب نخلی)
- کلاهو (سنجباب زمینی یا زرد)

- بیماری‌ها و انتقال آن توسط موش‌ها

- مبارزه با موش‌ها
- مبارزه بدون استفاده از سموم شیمیائی
- مبارزه از طریق امواج فوق صوت
- مبارزه با جلب کننده شیمیائی

- تله ساده و الکتریکی و انواع آن
- مبارزه دور کننده
- مبارزه بیولوژیکی
- مبارزه از طریق عقیم کردن
- مبارزه ژنتیکی
- اشعه ماوراء بینفشن

- معرفی سوم موشکش (Rodenticides)
- مواد مورد علاقه موشها
- موشکش‌های معدنی
- موشکش‌های آرسنیکی
- فسفر دورنگ
- سولفات تالیوم
- موشکش‌های تدخینی
- موشکش‌های آلی
- سایر موشکش‌ها
- روش‌های مبارزه و طعمه‌گذاری (طعمه خشک - طعمه سبز - گازدادن - منعقد کننده خون)

- خرگوش‌ها، تشهی‌ها، سنجاب‌ها و گراز وحشی
- خانواده خرگوش‌ها
- انواع خرگوش‌ها در ایران
- انواع تشهی‌ها در ایران
- انواع سنجاب‌ها در ایران (هردک - سنجاب ایرانی - موش‌کلاه)

- مبارزه با خرگوش‌ها و تشهی‌ها و سنجاب و گراز
- طعمه‌گذاری
- دورکننده‌ها

- دقت در انتخاب مواد برای تهیه طعمه در طعمه‌گذاری
- مبارزه با گراز وحشی

- شکار با اسلحه

- شکار با مواد بیپوش‌کننده

- شکار توسط طعمه‌گذاری با مواد منفجره

- حفاظت از زراعت با فنسکشی

نظری : ۳۴ ساعت

- تله ساده و الکتریکی و انواع آن
- مبارزه دور کننده
- مبارزه بیولوژیکی
- مبارزه از طریق عقیم کردن
- مبارزه ژنتیکی
- اشعه مواده بنفس

- معرفی سموم موش کش (Rodenticides)
- مواد مورد علاقه موشها
- موش کش های معدنی
- موش کش های آرسنیکی
- فسفر دورنگ
- سولفات تالیوم
- موش کش های تدخینی
- موش کش های آلی
- سایر موش کش ها
- روش های مبارزه و طعمه گذاری (طعمه خشک - طعمه سبز - گازدادن - منعقد کننده خون)
- خرگوش ها ، تشهی ها ، سنجباب ها و گراز وحشی
- خانواده خرگوش ها
- انواع خرگوش ها در ایران
- انواع تشهی ها در ایران
- انواع سنجباب ها در ایران (هردک - سنجباب ایرانی - موش کلاهه)

- مبارزه با خرگوش ها و تشهی ها و سنجباب و گراز
  - طعمه گذاری
  - دور کننده ها
  - دقت در انتخاب مواد برای تهیی طعمه در طعمه گذاری
  - مبارزه با گراز وحشی
  - شکار با سلاحه
  - شکار با مواد بیهوده کننده
  - شکار توسط طعمه گذاری با مواد منفجره
  - حفاظت از زراعت با فنس کشی
- نظری : ۳۴ ساعت

عنوان درس: گیاهپزشکی محصولات انباری و خانگی

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: دو واحد نظری - یک واحد عملی

پیش‌نیاز: سم شناسی - مبارزه با آفات و عوامل بیماری‌زای گیاهی

نظری:

فصل اول: معرفی آفات مهم انباری

- لمبه‌گندم
- شپشه‌گندم
- بید‌گندم
- پروانه آرد
- شپشه برنج
- شیشه دندانه‌دار
- سوسک نان
- سوسک توتون
- سوسک لوبیا
- سوسک نخود فرنگی
- سوسک باقلاء
- سوسک چینی حبوبات
- سوسک چهارنقطه حبوبات
- سوسک موژه
- کرم آرد
- کنه‌های انباری
- موشی‌های خانگی و انباری

فصل دوم: معرفی حشرات خانگی

- جیرجیرک خانگی
- جیرجیرک صحرائی
- سوسک یاسوسری (شرقی - آلمانی - امریکائی - استرالیائی - قهوه‌ای - صحرائی)
- موریانه و انواع آن

- محیط زندگی موریانه
- دشمنان طبیعی موریانه
- شکل و ساختمان لانه موریانه

- گوشخمیرک

- شبش سر

- شبش بدن

- شبش مو

- شبش سگ

- شبش کتاب

- ساس

- بید لباس

- بید خز

- بید قالی

- مکس خانگی

- مکس سرکه

- مکس اضطرbel

- مکس سیاه

- خرمکس

- مکس گوشت

- پشه خانگی و انواع آن

- پشه خاکی

- کک انسان

- کک گربه

- انواع دیگر کک

- مورجه

- مورچه های مهم (صحرائی - آتشی - خانگی - پیاده رو - برگخوار - مورچه عسل - مورچه نادان)

فصل سوم : آفتکشهاي انباری

- شکلهای تجاری آفتکشها

- گرد رقیق

- پودر خیسا

- امولسیون

- سموم مایع

- فشنگ و بمب گازی

- ترکیبات گازی

- سموم گازی و کاربرد آنها

- سولفور دوکربن

- تترالکلور دوکربن

- کلرو پیکربن

- دی برموانان

- اکسید دیبلن

- اسید سیانیدریک

- برمور دو متیل

- هیدرژن فسفره

- ایندرید کربنیک

- نفتالین

- لیندان

- روش مبارزه با آفات انباری و خانگی

- مبارزه با آفات غلات در انبارهای عمودی

- مبارزه با آفات غلات در انبارهای افقی

- مبارزه با آفات میوه‌های تر با برمور دومتیل در فشار متعارف

- مبارزه با آفات سبزی و حبوبات تازه با برمور د و متیل

- مبارزه با آفات تر با دی برموانان

- مبارزه با آفات میوه‌ای تر با اسید سیانیدریک

- مبارزه با آفات نهال با اسید سیانیدریک

- مبارزه با آفات فرآورده‌های کشاورزی

- مبارزه با آفات در آسیابها - ساختمانها و انبارهای خالی

- طرز مبارزه با آفات بدراها

- طرز مبارزه با موشیهای انباری - مورچه - موریانه و سایر حشرات زیان‌آور

- طرز مبارزه با آفات پیازچه گل - ساقه‌های زیرزمینی و محصولات غده‌ای با استفاده از اسید سیانیدریک یا
برمورد دومتیل

- طرق مبارزه شیمیائی با حشرات خانگی و اصول رعایت نکات ایمنی

جمع نظری: ۳۴ ساعت

عملی :

- بازدید از ایستگاه یا مؤسسه تحقیقات آفات و بیماریهای نباتی منطقه به منظور آشنائی با آفات انباری و خانگی
- جمع‌آوری آفات انباری و خانگی و الصاق برچسب و ذکر مشخصات
- انجام عملیات مبارزه با آفات انباری با توجه به سرفصل دروس نظری
- انجام عملیات مبارزه با آفات خانگی با توجه به سرفصل دروس نظری

جمع عملی : ۳۴ ساعت

منابع :

- روشیای مبارزه با آفات انباری و قرنطینه‌ای - تأیف : دکتر ابراهیم باقری زنوز - انتشارات ادب - سال انتشار ۱۳۶۳
آفات کیاهان زینتی و صیفی ایران و روش مبارزه با آنها - تأیف : کاظم زاهدی - انتشارات : مرکز نشر دانشگاهی - سال انتشار ۱۳۷۱
- آفات و بیماریهای گیاهی - ترجمه : مهندس م . ق . لشکاجانی - انتشارات : شهید قم - سال انتشار ۱۳۶۱
- فرمون‌های حشرات - ترجمه : دکتر حسن ملکی میلانی - انتشارات : پیشتاز علم - سال انتشار ۱۳۷۰
- حشرات خانگی و انباری و شناخت روشهای مبارزه با آنها - تأیف : مهندس علی‌اکبر سپیدار - انتشارات : شرکت سمیران - سال انتشار ۱۳۶۵

عنوان درس : تجهیزات در گیاه‌پزشکی

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی

پیش‌نیاز : ماشینهای کشاورزی دوره دیستانت

هدف : کسب مهارت و توانائی در استفاده از ماشین در گیاه‌پزشکی

سرفصل :

نظری : اهمیت سمپاشها و ماشینهای مؤثر در گیاه‌پزشکی

الف - سمپاشها

- تقسیم‌بندی سمپاش‌ها

- سمپاشهای تراکتوری مزرعه‌ای

- سمپاشهای پرفشار باغی یا همه منظوره

- سمپاشهای فشار هوایی (ذره‌ای پاشها)

- دانه پاشها

- گردپاشها

- گردپاشهای هوایی

- مه‌سازها (حرارتی - مکانیکی)

ب) تقسیم‌بندی سمپاشها با توجه به حجم

- محلول‌پاشها با حجم معمولی

- محلول‌پاشها با حجم کم (اتومایزر)

- محلول‌پاشها با حجم خیلی کم (میکرودر)

- انواع محلول‌پاشها

- محلول‌پاش کوچک دستی

- محلول‌پاش گلخانه‌ای

- محلول‌پاش لوله‌ای

- محلول‌پاش پشتی (پلاتر - اتماکس)

- محلول‌پاش چرخدار دستی با تلمبه دستی (ویژه مزارع بزرگ و باغات)

- محلول‌پاش چرخدار دستی موتوری (ظرفیت ۳۰۰ - ۱۰۰ لیتر)

- محلول‌پاش چرخدار دائمی یا تراکتوری (بعض توسط گردش چرخ کار می‌کند)

- محلول پاش چرخدار دائمی یا تراکتوری با موتور پمپ (سوار شونده با شافت P.T.O کار می‌کند)
- محلول پاش چرخدار دائمی یا تراکتوری با موتور پمپ (سوار شونده با نیروی شافت PTO کار می‌کند نظیر تراکتوری نارال - اوینماک - کاروئل)

ج) محلول پاش با حجم کم (اتومایزر)

- کاربرد اتومایزر (محلول پاشی - گردپاشی - شعله بخشکن)
- خصوصیات ویژه اتومایزر (موتوری - جریان سریع هوا - سم کمتر، سمباشی در حجم بیشتر - مصرف آب کم)
- اتومایزر چرخدار تراکتوری (یک و دو طرفه مورد مصرف در باغات)
- میکرونر (هوایپما و هلیکوبتر)
- میکرونر دوشی
- ویژگی سمبashهای هوائی (مخزن سم ۱۶۰۰ - ۶۰۰ لیتر - بوم سمبash ۱۵ - ۸ متر پمپ توسط موتور هوایپما کار می‌کند در مزارع وسیع کاربرد دارد - سرعت عمل)
- ویژگی میکرونر دوشی (ظرفیت ده لیتر - مجهز به لانس یا نازل - بخش ۱۵ - ۱۰ متر کنترل مقدار محلول توسط فشار و تنظیم نازل)

د) انواع گردپاشها

- گردپاش دستی
- گردپashهای پشتی غیر موتوری
- گردپاش موتوری

ه) سایر ماشینهای کشاورزی مورد استفاده در گیاه‌پزشکی

- انواع طعمه پاشها و ویژگی‌های خاص آن
- انواع دستگاههای ضدغونه کننده بذور و ویژگی‌های خاص آن
- انواع تله‌های مورد مصرف در گیاه‌پزشکی (مکانیکی - نوری - فورمونی - رنگی و ...)
- انواع مواد و وسائل دورکننده (اپتیک - اکوستیک)
- انواع ماشینهای دو منظوره مکانیکی و شیمیایی (بوجاری ساده - بوجاری توأم با همزن)
- انواع وسائل و ماشینهای واکیوم (خلاء) و مورد مصرف آن در گیاه‌پزشکی

فصل دوم :

- قطعات متصله سمبashها و گردپاشها
- مخزن و انواع آن
- بیمزن و انواع آن

- پمپ و انواع آن
- مکانیزیم انواع پمپ‌ها متداول در سمباشها و گردباشها
- سوباب اطمینان و انواع آن
- فشارسنج و انواع آن و مکانیزم کار و کاربرد آن
- صافی‌ها و انواع آن
- بوم و انواع آن
- لوله‌های حامل سم
- شیرهای کنترل و رگلاتور فشار و انواع آن
- افشارنکها (نازل) و انواع آن
- شاسی
- تنظیم انواع سمباشها و گردباشها با توجه به کاتالوگ کارخانه سازنده و کالیبره کردن آنها

نظری : ۳۴ ساعت

عملی :

- بازویستن انواع سمباشها و گردباشها و تعویض قطعات
- تنظیم عملی سمباشها و رفع عیوب و کالیبره کردن و سرویس و نگهداری
- انجام عملیات مبارزه مکانیکی با استفاده از ماشینهای کشاورزی با توجه به آموخته‌های دوره سه ساله متوسطه
- انجام عملیات مبارزه شیمیائی و تلفیقی
- انجام عملیات مبارزه بیولوژیک
- انجام عملیات نکات ایمنی (شستشوی - معده کردن قوطی سموم - تنفس مصنوعی و تزریق و ...)

عملی : ۳۴ ساعت

منابع :

- اصول ماشینهای کشاورزی : جلد اول - ترجمه دکتر احمد شفیعی - انتشارات دانشگاه تهران - سال انتشار ۱۳۷۱
- تراکتورهای ماشینهای کشاورزی - جلد اول - تأثیف : داود منصوری راد - انتشارات دانشگاه بوقلی سینا - سال انتشار ۱۳۷۲
- مدیریت تراکتور و ماشینهای کشاورزی - ترجمه دکتر منصور بیهروزی دار - انتشارات دانشگاه تهران - سال انتشار ۱۳۷۰

عنوان درس : گیاه‌پزشکی گیاهان زراعی
تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی
پیش‌نیاز : سم شناسی - عوامل بیماری‌زای گیاهی - علوفه‌ای هرز و روشهای مبارزه با آن -
حشره‌شناسی

هدف : ارتقاء سطح دانش و بینش دانشجویان به منظور شناخت آفات و بیماری‌های خاص زراعی و
طرق مبارزه با آنها

سرفصل :

نظری :

فصل اول : گیاه‌پزشکی غلات (گندم - جو - برنج - ذرت)

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند آفت مهم محصولات فوق)
- بیماری‌ها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند بیماری مهم محصولات فوق)
- علوفه‌ای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند علف هرز مهم محصولات فوق)

فصل دوم : گیاه‌پزشکی گیاهان صنعتی، دانه‌های روغنی و ادویه‌ای و داروئی (پنبه - سویا و آفتابگردان - نیشکر)

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند آفت مهم و متداول گیاهان فوق)
- بیماری‌ها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند بیماری مهم و متداول گیاهان فوق)
- علوفه‌ای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند علف هرز مهم در گیاهان فوق)

فصل سوم : گیاه‌پزشکی گیاهان غده‌ای و ریشه‌ای (سیب‌زمینی - پیاز - چغندر قند)

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند آفت مهم گیاهان فوق)
- بیماری‌ها (شناسائی - زیست‌شناسی، نحوه کنترل چند بیماری مهم گیاهان فوق)
- علوفه‌ای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند علف هرز گیاهان فوق)

فصل چهارم: گیاه‌پزشکی گیاهان علوفه‌ای (یونجه - شبدر - اسپرس و ...)

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند آفت مهم و متداول گیاهان فوق)
- بیماریها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند بیماری مهم و متداول گیاهان فوق)
- علفهای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند علف هرز مهم گیاهان فوق)

فصل پنجم: گیاه‌پزشکی حبوبات (نخود - عدس - لوبیا - ماش و ...)

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند آفت مهم گیاهان فوق)
- بیماریها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند بیماری مهم گیاهان فوق)
- علفهای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند علف هرز مهم گیاهان فوق)

نظری ۳۴ ساعت

عملی:

جمع آوری - تشخیص و نحوه مبارزه با آفات - بیماریها و علفهای هرز هر یک از گیاهان زراعی فوق الذکر
عملی: ۵۱ ساعت

منابع:

زراعت گیاهان صنعتی - تألیف: دکتر ناصر خدابنده - انتشارات مرکز نشر سپهر - سال انتشار ۱۳۶۶
بیماریهای گیاهان زراعی ایران - تألیف: دکتر ابراهیم بهداد - انتشارات: مرکز نشر سپهر - سال انتشار ۱۳۶۹
بیماریهای گیاهان زراعی و باغی - ترجمه: دکتر محمود لخوت - انتشارات: جهاد دانشگاهی (ماجد) - سال انتشار ۱۳۷۲
شناختی بر مدیریت تلفیقی آفات - ترجمه و تدوین دکتر پرویز طالبی چایچی - دکتر احمد خرمشاهی - انتشارات
حمیدی - سال انتشار ۱۳۷۳
روشیای مبارزه با آفات انباری و قرنطینه‌ای - تألیف: دکتر ابراهیم باقری زنوز - انتشارات ادب - سال انتشار ۱۳۶۳

عنوان درس : گیاه‌پزشکی گیاهان با غی

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی

پیش‌نیاز : حشره‌شناسی - عوامل بیماریزای گیاهی - علوفه‌ای هرز و روش‌های مبارزه با آن

هدف : ارتقاء دانش و بیشن دانشجویان به منظور شناخت آفات و بیماریهای خاص رشته با غبانی و طرز مبارزه با آنها

سرفصل :

نظری :

فصل اول : گیاه‌پزشکی درختان میوه سردسیری (دانه‌دار - هسته‌دار) نیمه گرم‌سیری و گرم‌سیری

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند آفت مهم و متداول درختان سردسیری)
- بیماریها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند بیماری مهم و متداول درختان سردسیری)
- علوفه‌ای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند علف هرز میوه‌های سردسیری)

فصل دوم : گیاه‌پزشکی درختان و درختچه‌های جنگلی و پارک‌ها

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند آفت مهم و متداول درختان و درختچه‌های جنگلی)
- بیماریها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند بیماری مهم و متداول درختان و درختچه‌های جنگلی)
- علوفه‌ای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند علف هرز متداول در درختان و درختچه‌های جنگلی)

فصل سوم : گیاه‌پزشکی گیاهان زینتی، گلخانه‌ای، زیرپلاستیکی

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند آفت مهم و متداول گیاهان زینتی - گلخانه‌ای یا زیرپلاستیکی)
- بیماریها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند بیماری مهم و متداول گیاهان زینتی - گلخانه‌ای و زیرپلاستیکی)
- علوفه‌ای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل چند علف هرز مهم و متداول گیاهان زینتی - گلخانه‌ای و زیرپلاستیکی)

نظری : ۳۴ ساعت

عملی :

- تهیه تقویم مبارزه با آفات و بیماریهای درختان مثمره منطقه
- جمع آوری - تشخیص و نحوه مبارزه با آفت - بیماریها و علوفهای هرز هر یک از گیاهان با غذای فوق الذکر

عملی : ۵۱ ساعت

منابع :

- آفات مهم درختان میوه - تأليف: دکتر مرتضی اسماعیلی - انتشارات: مرکز نشر سپهر - سال انتشار ۱۳۷۰
- آفات درختان میوه ایران - تأليف: دکتر ابراهیم بهداد - انتشارات: مرکز نشر پیمن - سال انتشار ۱۳۷۰
- آفات و بیماریهای گیاهی - ترجمه مهندس م. ق. لشکاجانی - انتشارات شهید قم - سال انتشار ۱۳۶۱
- بیماریهای درختان میوه - تأليف دکتر ابراهیم بهداد - انتشارات: نشاط اصفهان - سال انتشار ۱۳۶۹

عنوان درس: گیاه‌پزشکی سبزی و صیفی
تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: دو واحد نظری - یک واحد عملی
پیش‌نیاز: سم شناسی - روش‌های مبارزه با آفات و عوامل بیماری‌زای گیاهی

فصل اول :

- گیاه‌پزشکی سبزی - صیفی - جالیز
- شناخت مسائل خاص گیاه‌پزشکی سبزی
- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل)
- بیماریها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل و پیش‌گیری - علائم ظاهری)
- علوفه‌ای هرز (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل)

فصل دوم :

آفات و بیماری‌های سبزیجات برگی :
(پیازی - ریشه‌ای - غده‌ای - ساقه‌ای - گل - میوه)

- آفات مهم
- آبدزدک
- ملخ‌های بومی
- نرم‌تنان یا راب
- خرخاکیهای زیان‌آور
- مگس پیازکه به تره نیز صدمه می‌زند
- پروانه پردورنیا
- شب پره زمستانی
- شته (سبز - خاکستری - زرد - سیاه - قهوه‌ای)
- سیرسیرک و سیرسیرک سیاه
- پروانه بید شلغم
- تربیس
- پروانه سفید شلغم
- پروانه کاردانیا
- کنه‌ها

- پروانه سفید کلم
- پروانه پروردنیا
- پروانه بیدکلم
- پروانه گاما

- بیماریهای مهم سبزیجات
- زنگ سفید اسفناج - زنگ مارجو به
- سفیدک داخلی اسفناج - شلغم - کلم
- بیماری زردی هویج
- نماتیست چندر
- لکه برگی سرکوبسواری شلغم
- پژمردگی دیر وقت سیب زمینی - پژمردگی در اثر سرکوسپرا - باکتریائی لویا
- جرب یا گری سیب زمینی
- پوسیدگی ساقه سیب زمینی - نرم کرفس - خاکستری کاهو - ریشه کلم - سیاه کلم
- لوله‌ای شدن برگ سیب زمینی
- پوسیدگی سیاه سیب زمینی
- لکه برگی آلت ناریائی کلم
- بیماری فتق کلم
- موذاییک (زرد لویا و ...)
- آنراکتوز (لویا و ...)

فصل سوم :

آفات و بیماریهای مهم صیفی جات

- آفات مهم
- کفش دوزک صیفی
- شب پره صیفی
- خرخاکهای زیان آور صیفی
- نرم تنان زیان آور صیفی (راب)
- سیر سیرک سیاه
- شته
- تریس

- شب پره زمستانی
- پروانه گاما
- پروانه کاردینا
- کنه ها
- آبدزدک

- بیماریهای مهم صیفی جات
- لکه سفیدبرگ گوجه فرنگی
- لکه موجی یا پژمردگی زود هنگام گوجه فرنگی
- پژمردگی جنوبی گوجه فرنگی
- پژمردگی دیرهنگام گوجه فرنگی
- لکه باکتریائی گوجه فرنگی
- شانتر باکتریائی گوجه فرنگی
- خال باکتریائی گوجه فرنگی
- لکه باکتریائی فلفل
- سوختگی بادنجان
- موذایک فلفل
- پوسیدگی گلوگاه گوجه فرنگی
- لوله ای شدن برگ گوجه فرنگی
- آفتاب سوختگی فلفل

فصل چهارم : آفات و بیماریهای مهم جالیز

- آفات مهم
- عروسک خربزه
- شب پره صیفی
- آبدزدک
- گفشدوزک خربزه
- پرپرک سیاه
- پروانه گاما
- مکس خربزه
- تریپس
- شته

جمع نظری : ۳۴ ساعت

عملی :

- مبارزه مکانیکی با آفات و بیماریهای سبزی - صیفی - جالیز (شخم عمیق - بخ آب زمستانه)
- مبارزه بیولوژیکی و فیزیولوژیکی با آفات و بیماریهای سبزی - صیفی - جالیز
- انتخاب سوم مناسب و انجام عملیات درست کردن سوموم
- درست کردن طعمه مسموم و پخش آن
- اختلاط سوموم قارچکش و حشره کش با یکدیگر با استفاده از جدول ویژه
- سمپاشی و کردپاشی در زمان و فصل مناسب
- محاسبه هزینه‌ای انجام شده در عملیات مبارزه با آفات و امراض نباتی
- جمع‌آوری چند آفت و بیماری مهم منطقه و الصاق برچسب با ذکر مشخصات

جمع عملی ۵۱ ساعت

منابع :

- کمبود مواد غذایی در نباتات منابع زراعی و درختان میوه و سبزیجات - ترجمه : مهندس حسین رادنیا - انتشارات : سازمان ترویج - سال انتشار ۱۳۶۹
- آفات گیاهان زینتی و صیفی در ایران و روش‌های مبارزه با آن‌ها - تألیف : دکتر کاظم زاهدی - مرکز نشر دانشگاهی تهران - سال انتشار ۱۳۷۱
- آفات و بیماریهای گیاهی - ترجمه مهندس م. ق. لشکاجانی - چاپ انتشارات : شهید قم - سال انتشار ۱۳۶۱
- بیماریهای گیاهان زراعی و باغی - ترجمه : دکتر محمود اخوت - انتشارات : جهاد دانشگاهی (ماجد) - سال انتشار ۱۳۷۲

عنوان درس : گیاه‌پزشکی درختان غیرمثمر و زینتی

تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی

پیش‌نیاز : حشره‌شناسی - سم‌شناسی - روش‌های مبارزه با آفات و عوامل بیماری‌زای گیاهی

هدف : ارتقاء سطح دانش و بیش دانشجویان به منظور شناخت آفات و بیماری‌های مهم درختان غیرمثمر و زینتی و مبارزه با آفات و بیماری‌های مختلف

سرفصل :

نظری :

- کلیاتی در مورد آفات و بیماری‌های درختان غیرمثمر و زینتی

- اهمیت اقتصادی مبارزه با آفات و بیماری‌های درختان غیرمثمر و زینتی

فصل اول :

گیاه‌پزشکی درختان غیرمثمر و زینتی

- آفات (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل)

- بیماریها (شناسائی - زیست‌شناسی - نحوه کنترل)

آفات مهم درختان غیرمثمر و زینتی

- کنه‌ها (کنه گلی گردو - کنه قرمز بید - کنه قرمز پاکوتاه تمشک و ...)

- سوسکها (سوسک شاخک بلند انجیر - کرم ریشه‌خوار صنوبر - سوسک خوار صنوبر - سرخر طومی سیگاری بلوط و ...)

- مگسها (مگس نمان - مگس سفید زالزالک - مگس میوه انجیر - گال قشکاو ...)

- سن‌ها (سن بادام - سن سبز پسته - سن نمدار و ...)

- شته‌ها (شته آل - شته هلو - شته زرد خرزه - شته سیاه باقلاء و ...)

- شپشکها (شپشک سفید خرزه - سپردار ریش‌بیز - سپردار کهور - سپردار شرقی - سپردار پالم و ...)

- زنجره‌ها (زنجره سرو - زنجره گز - زنجره توسکا - زنجره جیرمن و ...)

- زنبوران (زنبور برگ‌خوار توسکا - زنبور چوب‌خوار رز - زنبور برگ‌خوار کل سرخ - گال حلزونی و ...)

- پروانه‌ها (ابریشم باف ناجور - پروانه جو بجوار کهور - پروانه مینوز توسکا و راش و چنار و صنوبر - پروانه دم طلایی و دم سفید و ...)

- سایر آفات مهم درختان غیرمثمر و زینتی (انواع ترتیپس‌ها - انواع ملخ‌ها - انواع موریانه‌ها و سایر جانوران زیان‌آور)

فصل دوم :

- بیماریهای مهم درختان غیر مثمر و زینتی
- بیماریهای فارچی (زنگ سفیدک - فارچ آلتراناریا - لکه برگی آهار - پوسیدگی سفید ریشه دوده بیماری هلندی نارون
- بیماری غربالی - وفیله نارنجی صنوبر - فوزاریوم - گموز سرشاخه و طوفه و ...)
- بیماریهای باکتریائی (گال طوفه - پوسیدگی نرم غده سیکلامن - باکتریوزیکونیا -
- بیماریهای ویروسی (بیماری ویروسی میخک - شکستگی ریگ کل کلایل - موژانیک کلایول - موژانیک اجیر و شببو و بیماریهای ویروسی لاهه و ...)
- بیماریهای فیزیولوژیکی (کلروزیا زردی برگ)
- بیماریهای انگلی (سنس و انواع آن - گل جالیز)
- بیماریهای نماتدی (نماتد مولد غده ریشه)

نظری : ۳۴ ساعت

عملی :

- جمع آوری آفات و بیماریهای مهم درختان غیر مثمر و زینتی منطقه و الصاق بر جسب و ذکر مشخصات ویژه هر یک
- شرکت در انجام عملیات مبارزه با آفات و امراض درختان غیر مثمر و زینتی منطقه و یاد داشت برداری
- گردش علمی به منظور آشنایی با آفات و امراض درختان غیر مثمر و زینتی و تهیه کزارش لازم

عملی : ۵۱ ساعت

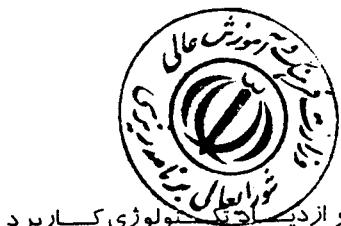
منابع :

- آفات و بیماریهای درختان و درختچه‌های جنگلی و گیاهان زینتی ایران - تألیف دکتر ابراهیم بهداد - انتشارات : نشاط اصفهان - تاریخ انتشار ۱۳۶۶
- آفات گیاهان زینتی و صیغی در ایران و روشهای مبارزه با آنها - تألیف : کاظم زاهدی - انتشارات : مرکز نشر دانشگاهی تهران - تاریخ انتشار ۱۳۷۱
- آفات و بیماریهای گیاهی - ترجمه : مهندس م. ق. لشکاجانی - چاپ اول - سال انتشار ۱۳۶۱ - انتشارات : شهید قم فارج شناسی و بیماریهای گیاهی مقدماتی - تألیف : دکتر سید علی الهی‌نیا - سال انتشار ۱۳۷۲ - انتشارات : دانشگاه گیلان شناسایی حشرات آفت و کنترل آنها - ترجمه : مهندس محمد احمدی - انتشارات : فرهنگ جامع - تاریخ انتشارات ۱۳۷۳
- كمبود مواد غذایی در بناهای زراعی و درختان میوه و سبزیجات - ترجمه : مهندس حسین رادنیا؛ کارشناس سازمان آموزش کشاورزی - انتشارات سازمان ترویج کشاورزی - تاریخ انتشار ۱۳۶۹

عنوان درس : تکنولوژی پرورش و کاربرد آفت کشهای بیولوژیک
تعداد واحد : ۳ واحد

نوع واحد : دو واحد نظری - یک واحد عملی
پیش نیاز : روش‌های مبارزه با آفات و عوامل بیماریزای گیاهی - اکولوژی
هدف : ارتقاء سطح دانش و بینش دانشجویان در رابطه با مبارزه بیولوژیکی و تولید و تکثیر حشرات - میکروبها - ویروسها و رهاسازی آنها.

سرفصل :
نظری :

- نقش و توانائی حشرات مفید در گیاه‌پردازی
- زنبورهای پارازیتوئید و مفید تریکوگراما و کاربرد آنها در گیاه‌پردازی
- (تاریخچه - شکل شناسی - زیست‌شناسی - تکنولوژی پرورش و ازدیاد تکنولوژی کاربرد و رهاسازی)
- نقش و توانائی بالتوربیهای حشره‌خوار و مفید کریزوپا و کاربرد آنها در گیاه‌پردازی
- (تاریخچه - شکل شناسی - زیست‌شناسی - تکنولوژی پرورش، ازدیاد، کاربرد و رهاسازی)
- تشریح و ارائه مطالب و نقش و توانائی کفشدوزکها و سایر حشرات مفید حشره‌خوار و کاربرد آنها در گیاه‌پردازی
- (تاریخچه - شکل شناسی - زیست‌شناسی - تکنولوژی پرورش، ازدیاد، کاربرد و رهاسازی)
- تشریح و شناخته لجیتمالی عوامل میکروبی و نقش و توانائی آنها در مبارزه بیولوژیکی
- (تاریخچه ویروسها - ریکتیسیا - باکتریها - قارچها - پروتوzoa)
- تشریح اماكن و محل‌های تکثیر و پرورش و عوامل مؤثر در انسکتاریوم
- معرفی ایستگاههای تحقیقاتی و پرورش دهنده حشرات مفید در ایران

نظری : ۳۴ ساعت

عملی :

- مشاهده عینی حشرات مفید در آزمایشگاه و زیرلوب و ترسیم مشخصات هر یک
- رهاسازی حشرات مفید و مطالعه اجمالی نتیجه کار
- مشارکت در انسکتاریوم و امکان تکثیر و کارگاههای پرورش حشرات مفید و میکروبی و یادداشت برداری و ارائه به مربی مربوطه
- بازدید از باغات و مزارع و جمع‌آوری چند نوع از حشرات مفید و مطالعه آزمایشگاهی

عملی : ۵۱ ساعت

منابع :

- شناخت بر مدیریت تلفیقی آفات - ترجمه و تدوین : دکتر برویز طالبی چایچی - دکتر احمد خرمشاھی - انتشارات حمیدی - تاریخ انتشار ۱۳۷۳
- فهرست آفات کشاورزی ایران و دشمنان طبیعی آنها - تکارش دکتر مهدی مدرس اول - انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد - تاریخ انتشار ۱۳۷۳
- آفات درختان میوه ایران - تألیف دکتر ابراهیم بهداد - انتشارات : مرکز نشر بهمن - تاریخ انتشار ۱۳۷۰
- آفات مهم گیاهی - تألیف دکتر اسدالله میرکریمی - انتشارات سازمان آموزش کشاورزی - تاریخ انتشار ۱۳۵۵

عنوان درس : کارآموزی

تعداد واحد : ۲ واحد

نوع واحد : عملی

پیش نیاز : دروس نظری گیاه پزشکی

کارآموزی

برنامه درسی کارآموزی رشته گیاه پزشکی بر حسب نظام کاردانی دو واحد عملی منظور شده است که به شرح

زیر اجرا می گردد :

- ۱- گذراندن این درس برای کلیه دانشجویان رشته کاردانی گیاه پزشکی الزامی است .
- ۲- دانشجویان در این درس در یکی از زمینه های دروس تخصصی گذرانده شده با توجه به علاقه دانشجو و اهمیت موضوع بر حسب برنامه ریزی استاد راهنمای ناما به مدت ۲ ماه در یکی از مراکز تولیدی . اجرائی و یا آموزشی کارآموزی خواهد نمود .
- ۳- دانشجویان در گروه های هفت نفری به کارآموزی اعزام خواهند شد به طوری که هر گروه بتواند در یک و یا چند زمینه کارآموزی لازم را انجام دهند .
- ۴- برنامه تنظیمی توسط استاد گیاه پزشکی و استاد راهنمای تنظیم شده و قبل از باشیست به تصویب معاونت آموزشی رسیده باشد .
- ۵- مدرس با مدرسان این درس نظارت مستقیم بر اجرای برنامه داشته و یک کمک مربی می باشیست همراه هر گروه در کارآموزی شرکت و برنامه تنظیمی را کنترل و نظارت نماید .
بدینه است حضور و غیاب دانشجویان بر اساس آئین نامه آموزشی انجام خواهد شد .
- ۶- ارزیابی کارآموزی دانشجویان در پایان برنامه توسط مدرس یا مدرسان و سرپرست مستقیم گروه بر اساس آزمون و گزارش نحوه کارآموزی دانشجو و میزان موفقیت مکتبه انجام خواهد شد .
- ۷- این درس در فصل مناسب و در نیمه دوم سال دوم به مدت ۲۴ ساعت ارائه خواهد شد .

اعضاء کمیته تخصصی علمی - کاربردی گیاه‌پزشکی

عضو هیئت علمی و استاد دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران

آقای دکتر مرتضی اسماعیلی:

عضو هیئت علمی و رهبر پژوهش و رئیس بخش تحقیقات رده‌بندی

آقای مهندس علی بازوکی:

حشرات مؤسسه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی

کارشناس سازمان حفظ نباتات وزارت کشاورزی

آقای مهندس حمید حافظ خیابانی:

مسئول آموزش معاونت وزیر در امور زیربنائی وزارت کشاورزی

آقای مهندس محمد علی نوروززاده:

کارشناس مؤسسه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی

آقای مهندس کاوه بنانج:

کارشناس معاونت آموزش و تجهیز نیروی انسانی سازمان تات

آقای مهندس جهانگیر معیلی:

آقای محمد تقی سلمانزاده: کارشناس معاونت آموزش و تجهیز نیروی انسانی سازمان تات

آقای مهندس اکبر عباسیان: کارشناس معاونت آموزش و تجهیز نیروی انسانی سازمان تات

سایر همکاران پاره وقت

عضو هیئت علمی و رهبر پژوهش و رئیس مؤسسه تحقیقات آفات و

آقای دکتر بیات اسدی:

بیماریهای گیاهی

عضو هیئت علمی - استاد پژوهش و رئیس بخش تحقیقات

آقای دکتر غلامرضا رجیبی:

حشرات زیان‌آور مؤسسه تحقیقات آفات و بیماریهای گیاهی